

המחזה **חתונה** בגרסתו הראשונה הוצג בשנת 1974 בתיאטרון "הבימה"
בבימויו של תום לוי.

שמות המשתתפים:

מיכאל - יצחק שילה; דינה - רחל ניימרק; אמציה - שמואל סגל; מלצר - ליאו
יונג; חפציבה - ליא קניג; סבל - זכריה טובי; מנהל אולם - צבי שטולפר;
הורה - איתן פריבר; דודה יפה - פאני לוביץ; נגן - מקס הודס; טבח - ראטב
עוואודה; יוספה - אהובה יובל; יונתן - מנחם עיני; שמעון - נחום בוכמן;
ברכה - פנינה פרח; מרגלית - שושנה דואר; סבא אהרון - היינץ ברנרד;
אלמוני - ארי קוטאי; צלם - זכריה טובי

חתונה מין קומדיה בשתי מערכות

ההתחלה היתה בחתונה אחת, באיזו פינה, שם ישב על הרצפה איש קטוע רגליים, לכוש בחליפה גדולה ממידותיו. שאלתי ואמרו לי שזה אבא של החתן. מזה נולד המחזה חתונה, שהוצג ב"הבימה" ב־1975, ובמרכזו בן שלא מזמין את אביו לחתונה שלו עם בת משפחה "חזקה וטובה", משפחה שמתגלה בסוף כעלובה ומבישה לא פחות ממשפחת החתן.

בשנים הבאות נראה לי המחזה קצת "בוסרי", וגם צפוי מדי בגילוי שלו ש"כולם אותו הדבר בסוף". לכן גם כתבתי גרסה חדשה לגמרי בשם אבא של החתן, שהוצגה בתיאטרון הקאמרי ב־1996, ושגם אותה שכתבתי לקראת הכנת הספר הזה (ראו להלן).

בקריאה חדשה של הגרסה הראשונה, לאחר מלאכת שכתוב כבדה, השתפרה דעתי עליו, וראיתי את הכאב המיוחד שבו וגם את הצחוק המיוחד, ונדמה לי שגם ל"בוסריות" שבו יש בצד החמיצות גם כוח וטעם רענן. כמו האבא קטוע הרגליים על הרצפה בפנית אולם החתונות, שממנו נולדו הגרסאות הבאות, כך גם הוא קורא ואומר לי בלי מילים שעדיין הוא לא משהו שצריך לסלק הצידה.

הדמויות:

חפציבה, אם הכלה	יוספה, הכלה
אמציה, אחיה של חפציבה	מיכאל, אבי הכלה
דודה יפה	סבא אהרון
שמעון, אבי החתן	יונתן, החתן
דינה, אחותו של החתן	ברכה, אמו של החתן
אבימלך, בנה של מרגלית	מרגלית, אחותו של שמעון, עיוורת
הורה, אבי תלמיד של מיכאל	יוסי, בנה של מרגלית
שלושה מנגנים	מלצר

מקום וזמן:

אולם קטן, מה שקרוי האולם הנוסף, של אולם חתונות. האולם הגדול מצוי משמאל, ורואים רק את קצהו העליון, מקום שבו עומדת כמת התזמורת. כאולם הקטן הזה עומד שולחן גדול, ועליו מגשי כריכים מחכים להגשה. יש שם שתי נברשות גדולות ויפות, וגם מנורות של נרות שאינם דולקים. המחזה מתרחש בימינו, כלילה אחד של חתונה אחת.

מערכה ראשונה

תמונה ראשונה

המקום ריק והאור מועט. דינה נכנסת מימין. אמציה נכנס משמאל, מן האולם הגדול. דינה פונה לעבר דוכן הכריכים

אמציה: הו. מצטחק סליחה. נעים מאוד. שנינו באנו לסחוב סנדוויצ'ים, מה? בן רגע יש לנו סוד משותף, אנחנו לא אוהבים להתנפל על זה יחד עם כולם, נראה כמו לינץ', אה?

שתיקה

אמציה: מותר לי להציע לך? הוא נותן לה כריך, לוקח לעצמו. היא לא אוכלת, הוא אוכל סנדוויצ'ים זאת חולשה שלי. צריך לדעת לסחוב לפני הזמן, אסור מהצד – אז רואים תכף שסחבו. צריך דווקא מהאמצע. אני מוציא אותם ככה שיצא מין פרח. נעים מאוד להכיר אותך, שמי אמציה, אני הדוד של הכלה. אני מבין שאת... את שייכת למשפחת החתן, מה?

שתיקה

אמציה: את לא שייכת במקרה לענף הקולנוע? את אוהבת את ז'אן מורו? אולי סיגריה?

שתיקה

אמציה: אני לא יודע מה הקרבה שלך לחתן, אבל תרשי לי לומר לך שאתם משפחה מעניינת מאוד, האופן שבו אתם, איך להגיד... איך שאינכם, לא מופיעים בכלל בהזמנות, מרתק. זה מזכיר לי את אבי עליו השלום. הוא אהב מאוד את גולש הקורקבנים ב"מרתף ראשון" ביום שישי. לא שמעת על זה? הגולש הזה הוא מונומנט היסטורי כמו בית הקברות הישן, הסוס של דיזנגוף, החולות, הביצות. ובכן, אבי עליו השלום לקח אותי פעם, והנה הגולש איננו, נגמר. פנינו לצאת, אבל בפתח אבי, עליו השלום, נעצר,

הסתובב ושאל בתחנונים ממש: אבל איך הם היו הקורקבנים? מה שרציתי לשאול הוא... אנחנו משערים כולנו שהחתן יתום מהוריו, אבל... איך הם היו? מי, זאת אומרת?

שתיקה

אמצייה: אני מקווה שלא נפגעת. יותר מחצי בנות המשפחה שלנו לקחו להן בעלים מקרים מיוחדים, כולם אופיי וכישרונות מבטיחים. פעם זה היה אפילו עולה בלתי לגאלי, כמעט ערום, ישר מהים. לא יצא הרבה מרוב המבטיחים, כרגיל עם הבטחות. משפחות זהירות יותר משלנו הן עשירות יותר, או מלוכדות יותר. אבל הכישלונות היו המחיר שהמשפחה שילמה בעד התהילה שהביאו לה המעטים שהצליחו. אגב, אני אחד הזכרים המעטים במשפחה, אצלנו נולדות לרוב בנות. את לא לומדת אמנות באוניברסיטה?

דינה מסתלקת שמאלה בלי שירגיש

אמצייה: יש לך גזרה מושכת מאוד. אגב, אני נשוי, אני לא אוהב לשקר. הייתי רוצה לחקור אותך קצת על המשפחה שלכם. רואה שאיננה היי!

חפציבה נכנסת משמאל ומאחוריה מלצר סוחב כיסא בסגנון עתיק

חפציבה: מצביעה על מקום בעומק הבמה משמאל כאן.

המלצר מעמיד את הכיסא במקומו

חפציבה: אמצייה. אנחנו נושיב את סבא אהרון כאן, מקום מכובד מאוד, בראש האולם, ויחד עם זה רחוק מספיק, לא באולם. אנשים לא מוכרחים לשמוע את סבא אהרון דווקא בשנים הסניליות שלו. מה דעתך?

אמצייה: מצוין, כמו הנרות הללו שקודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד.

חפציבה: עוד בתוך דבריו, אל המלצר למה לא דולק כאן אור?

מלצר: אנחנו נדליק כאן יותר מאוחר. זה הקצה, האולם הנוסף, זאת אומרת, אנשים כמעט לא מגיעים לכאן.

חפציבה: כשדיברנו על המחיר אמרתם שהקהל אוהב להסתובב בכל האולמות, וכשזה מגיע לכמה גרושים של חשמל – אנשים פתאום לא מגיעים לכאן.

מלצר: אם את דווקא רוצה.

חפציבה: אני לא דווקא רוצה כלום, אתם תרצו שאשלם הכול ובזמן.

מלצר: בבקשה, אני כבר מדליק. אף אחד לא מדבר על כסף. בבקשה. הוא יוצא
אמצייה: לזה קוראים דיבור של בעלת בית!

חפציבה: יושבת על כיסאו של הסבא אתם לא משאירים לנו ברירה אחרת, אחר כך אתם מייללים: "את לא היית כזו כשהכרתי אותך." רחמנות עליכם! אתם מוציאים מאיתנו את הדיבורים האלה יחד עם השיניים שלנו. נברשות החשמל נדלקות

חפציבה: מורה על הנברשות נברשות עתיקות, יפות, נכון? גם בגללן לקחתי את המקום הזה, אולמי "גד" ולא מלון "גד". שם הנובורישים, וכאן – חצי מחיר, ונברשות יפות. אני עייפה. חושבים: להשיא את הבת...! מפחדים מזה, מתכוננים לזה, אחרי הכול – מסיימים תקופה, חפציבה יוצאת מהבית, מי יודע לאן. והנה אני מרגישה כמו מנהלת מחסן חביות, אני מוכרחה לדאוג שהכיסא יהיה במקום, והרב, ושהסנדוויצ'ים לא יהיו מאתמול, גם לא משלשום, והבעל... שכל החביות לא יתגלגלו פתאום.

אמציה: את לא מפחדת?

חפציבה: כאילו לא שמעה, קמה מהכיסא טוב, התבטלתי מספיק. שב אתה על הכיסא של סבא, תרגיש כמו בבית.

אמציה: את בורחת עוד לפני ששמעת את כל השאלה, רק הריח שלה...

חפציבה: רצית לשאול משהו?

אמציה: את לא מפחדת לתת ליוספה להתחתן עם מישהו...

חפציבה: משסעת אותו בלי כסף? עשיר לא יכול לעשות היום הרבה יותר ממרצה צעיר עם כנסים ושבתונים בכל העולם, ונוסף לזה גם שערות מאחור, במידה, כמו שלך.

אמציה: מה עם הרקע שלך, כל כך לא ידוע?

חפציבה: מי אמר שלא? מתיישבת יש לי מין כאב ראש שלא היה לי כמוהו מאז החופה שלי. חתן שייך לא רק לכלה, מחכים לו כמו שמחלקת חיילים מוזנחת קצת, מחכה לסגן מפקד חדרש. ואם אני מפחדת, אז מה? נכון שאנחנו לא יודעים מספיק, הוריו אינם כאן – זה מה שאנחנו יודעים. הוא היה בצבא, לא היה זמן, גם לא נעים לחקור. בכל מקרה מוטב להכניס את שניהם פנימה מאשר להוציא את שניהם החוצה, לא?

אמציה: זה נשמע טוב, הייתי אומר יותר מדי, כמעט חשוד.

חפציבה: אתה פשוט נודניק.

אמציה: עצם העובדה שאת מואילה לשוחח איתי ככה, בפשטות, מלב אל לב, זה חשוד. לא לדבר על זה שאת ומיכאל מתלחשים קצת יותר מדי, אתם נראים זוג נואפים פתאום.

חפציבה: אתה מבלבל את המוח.

אמציה: שהתעקשתם לערוך חתונה ברוב עם, לא ברבנות כמו שהם רצו, זה מקטין כמובן את החשד, אבל מצד שני זה מכפיל אותו. הלוא אני מכיר את אחותי די טוב.

חפציבה: קמה תהיה לי בריא, אמציה. פונה ללכת

אמציה: פגשתי קודם אישה צעירה מרשימה מאוד, לא מהמשפחה שלנו, כלומר, מהצד השני.

חפציבה: זו אולי אחותו של יונתן, היא צריכה להגיע.

אמציה: ואני חזרת אחריה, כלומר: התכוונתי, היא ודאי לא הרגישה. גם אני שכחתי בעצם שאני מחזר. קורה לי תמיד, אני שוקע כל כך בבוץ של הדיבורים הפיקחיים האלה, שאני שוכח את חתיכת הבשר שעל לוח המטרה.

חפציבה פונה ללכת

אמציה: אני גם חקרתי אותה.

חפציבה עוזרת

אמציה: בעצם התכוונתי לחקור אותה, ויצא שסיפרתי לה על המשפחה שלנו.

חפציבה: מה אתה מנסה לסחוט ממני?

אמציה: שיחה ידידותית עם אחותי. בחתונה עושים לפעמים חשבון נפש, כמו בהלוויה. ראית את הים בחוץ? ואיזה שמים! אשתי היקרה לא היתה חכמה ממש אף פעם, אבל היה ספק. ואני אמרתי לה כל כך הרבה פעמים שהיא טיפשה עד שהיא נעשתה באמת טיפשה, בלי שום ספק. ועכשיו אין לי עם מי לדבר בבית, אין אפילו טעם לעקוץ.

חפציבה מסתכלת שמאלה. נשמע קולו של מיכאל "אני לא מוכן לשמוע!"

חפציבה: תעזוב אותנו עכשיו.

אמציה: מסתכל לעבר הקול מה? להפך. רק עכשיו...

חפציבה: צא!

אמציה יוצא, נכנסים מיכאל והורה

הורה: בשקט, כמעט בלחשיה חיפשתי את כבוד המנהל במשרד, ומסרו לי את כתובתך כאן.

מיכאל: אתה מסלף, אדוני. לא מסרו לך את כתובתי כאן. פשוט אמרו לך שאני היום בחתונה של בתי, ואני לא מוכן לומר בנושא הזה מילה אחת נוספת. אני לא יכול ואני לא רוצה לשנות ציון מגן שמורה מוסמך נתן לבנך לאחר בחינות ולאחר שיקול מעמיק ומוסמך.

הורה: אתה יכול, זה בית ספר פרטי.

מיכאל: זה בית ספר, לא דוכן בשוק! זה בית ספר מוכר, תחת פיקוח, בעל שם!
הורה: בכל העיר יודעים שהשם של בית הספר גבוה אבל הרמה נמוכה. הבן שלי היה עובר בבית ספר בעל רמה גבוהה יותר.

בתוך כך נכנס קלרניטן, יושב על מקומו על במת התזמורת, מכין את הכלי שלו
מיכאל: כמעט צועק אדוני! אתה באת אלי אחרי ששום בית ספר אחר לא היה מוכן לקבל את הבן שלך. אתה התחננת, אתה... אתה שוכח עם מי אתה מדבר. אני... אני איש ציבור, מוכן לך? ספרי הלימוד שלי! אני חבר בוועדות!
הורה: לכן אתה יכול לשנות את הציון והפיקוח לא יתנגד. כולם יודעים שאתה משנה ציונים של בנים של אנשים חשובים. אני איש לא חשוב. אבל אני מוכן לתרום. תגיד לי איזה מוסד צריך תרומה. זה עלה לי כל כך הרבה שכת לימוד, אז יעלה עוד קצת.

מיכאל: בקצה גבול סבלנותו אני מבקש ממך להיפרד ממני תכף ומיד!
הורה: הבן שלי לא יעבור את הבגרות עם ציון מגן כזה. הוא מיואש, הוא מסתובב ברחובות.

מיכאל: לא בקול רם אבל באיבוד עשתונות ומילים אתה לא תופס, אדוני, אתה לא תופס שבתי מתחנת... מתחנת!?

קלרניטן משמיע קטע נעימה

מיכאל: אם לא תעזוב מיד, אני אקרא למשטרה!
הורה: תקרא. יוציאו אותי רק בכוח. הבן שלי זה החיים שלי. אני עבדתי שתי משרות כדי שיוכל ללמוד. ציון כזה שוחט אותי.

חפציבה: אל ההורה בעלי ישנה את הציון.

מיכאל: מה?!

חפציבה: אל ההורה לך עכשיו, מחר תיגש לבית הספר, יסדרו לך.

הורה: תודה רבה! יוצא

שתיקה

מיכאל: באיזו רשות?!

חפציבה: אמרת אז אמרת. מחר תגיד לו שזה לא מחייב אותך. אתה לא רוצה משטרה עכשיו. בוא נצא, מגיעים כבר.

מיכאל: אני מקלל את היום שפגשתי אותך.

חפציבה: מצאת את היום המתאים ביותר.

קלרניטן משמיע קטע נעימה

מיכאל: שיפסיק את זה!

חפציבה: יש כאן חתונה היום, הבת שלנו מתחתנת היום אם אתה לא יודע.
מיכאל: אני מצטער, אני מבקש את סליחתך, לא התכוונתי למה שאמרתי קודם.

חפציבה: אמרת אז אמרת.

מיכאל: אני מאבד את העשתונות. אנחנו לא היינו צריכים להוציא מיוספה את הסוד של יונתן. עכשיו אנחנו משקרים לו כאילו אנחנו לא יודעים כלום. הכול מלא שקרים.

חפציבה: אתה לא ישנת ולא נתת לי לישון עם "מי ההורים שלו?" עכשיו אתה בא אלי עם "תנו לי את האמת"?!
מיכאל: הייתי רוצה לא לדעת, אם הכול יתגלה כאן – אנחנו נסבול חרפה

כפולה. גם נאכל את הצפרדע וגם נופיע לעיני כולם כשונאי צפרדעים, מתביישים במעמד נמוך יותר. זה יהיה אסון במעמד הציבורי המיוחד שלי, בתוך תנועת העבודה. אנשים לא יודעים להבדיל היום בין פרולטריון ולומפן-פרולטריון. את לא יכולה להבין את החומרה שבדבר, את אף פעם לא הבינות את ישראל העובדת.

חפציבה: חתיכת ישראל העובדת! מחפש אמת! אתה פשוט עושה במכנסיים מרוב פחד.

יוספה נכנסת משמאל, עומדת, הם אינם מרגישים בה

מיכאל: את מפחדת לא פחות ממני, אותו דבר! כשמשקרים – מפחדים.
חפציבה: אני משקרת כדי להצליח. אתה נשאר אותו טיפש גם כשאתה משקר.
מיכאל: את עושה ממני...

חפציבה: אני לא צריכה להתאמץ הרבה.

מיכאל: הוא, יונתן, הוא המפחד הראשון.

חפציבה: הוא פחדן גדול, זה ודאי. אבל הוא אמיץ מרוב פחד. צריך אומץ בשביל מעשה כזה.

מיכאל: את תולה בו הרבה תקוות.

חפציבה: אני מקווה שיצליח. לא יזיק לנפנף ולרענן קצת את המשפחה שלנו.
רואה את יוספה יוספה! וכעבור רגע מתי נכנסת?

יוספה: איפה יונתן?

יונתן נכנס מימין. הוא ויוספה מתקרבים

חפציבה: כמה שהם יפים יחד!

מתופף: נכנס, אל הקלרניטן מה באת כל כך מוקדם?

קלרניטן: בגלל השיניים, לא מסוגל לעשות כלום, לא משנה לאן אני הולך.

הם מנגינים קטעים בלי תיאום. דינה נכנסת משמאל

יוספה: אל דינה שלום. את ודאי דינה.

דינה: שלום.

יונתן: אל כולם תכירו את אחותי, דינה. אומרים שלום וכו'

יוספה: אל דינה בואי איתנו.

דינה לא מגיבה

יונתן: למה את מחכה? שיפרשו לך שטיח?

יוספה: ניגשת אליה אני מתארת לעצמי שאחות יכולה להיות נבוכה קצת כשהיא

רואה את אחיה בתוך משפחה אחרת, חדשה.

דינה: באמת? איזה יופי, את יודעת בן רגע מה אני מרגישה.

יוספה: אני לא התכוונתי ל...

חפציבה: יונתן לא סיפר עלייך הרבה, כמו שלא מספרים הרבה על מישהו יקר

וקרוב שלא רוצים להוציא אותו לרחוב.

דינה: אני שמחה מאוד.

חפציבה: אנחנו מוכרחים לצאת אל האורחים, עוד מעט החופה. כולם ודאי כבר

בחצר הפנימית. אל יוספה אגב, אני רוצה לפרוש את הרקמה שלך על הכיסא

של סבא. יונתן לא האמין שתגמרי אותה, הוא אמר שכולן כך, מתחילות

בהתלהבות ולא גומרות.

יוספה: אל יונתן איתי אתה לא כל כך ציני.

חפציבה: כל אחד מקבל את מה שמגיע לו. אל יונתן היא גמרה את הרקמה,

לכבודך, היא חושבת כנראה שזה מגיע לך. בואו, פונה לצאת, כולם אחריה

דינה: אל יוספה למה את צריכה לרקום?

יוספה: אני לא יודעת. סתם. רציתי לרקום משהו בידיים שלי ממש. יונתן גם

סיפר לי על איזו רקמה שהוא זוכר מהבית כשהיה ילד.

דינה: אל יונתן באמת? אצלנו בבית רקמה?

יוספה: זה גם התאים לי. יונתן היה רוב הזמן בשטח למטה, לא היה לי מה

לעשות בערבים. בסוף זה באמת נעשה קשה. נמאס לי, אבל אז היה נעים

להתגבר. למה את שואלת?

דינה: סתם. אל יונתן נכון?

יוספה: את אוהבת לרקום?

דינה: אני?

מיכאל: נשים יהודיות רקמו תמיד.
אמצייה: ודאי, הגויות אף פעם לא, לגויות אסור.
דינה: אפשר גם להתפרנס מרקמה, בעיקר כשגומרים עבודות של נשים שמתחילות ולא מסוגלות לגמור.
אמצייה: זה נשמע פנטסטי.
דינה: מישוהו במשפחה שלנו חשב על הרעיון הזה, בן־אדם מיוחד, באמת פנטסטי, אל יונתן לא?
חפציבה: יוספה רקמה מן ההתחלה ועד הסוף. בואו, נלך.
דינה: אז כשאינן רקמה עובדים בשביל משרד הביטחון.
אמצייה: לא ידעתי שאת משעשעת כל כך.
דינה: כן, נשים בעיר עובדות בשביל משרד הביטחון, הן מבריגות ברגים קטנטנים בתוך פלסטיקים. הן יוצאות מזה כפופות. אל יונתן לא? גם העיניים מתקלקלות בזה. משרד הביטחון משלם ודאי די טוב, אבל זה מגיע אל הנשים דרך קבלנים וקבלני משנה, אז הן מקבלות גרושים. אבל העיניים מתקלקלות אותו דבר.
אמצייה: זה נשמע המאה התשע־עשרה.
דינה: אל יוספה אני זוכרת אותך מאיזה מקום.
חפציבה: כאילו בצחוק יש לנו חופה או אין לנו?
יוספה: אל דינה אני לא זוכרת.
יונתן: אני מציע שנצא.
דינה: אל יוספה את הנשמת את האיש ההוא, קבצן או משוגע, שזרק את עצמו מהגג אל המדרכה ברחוב בן יהודה, נכון?
יוספה: היה משהו.
חפציבה: משהו?
יוספה: זה נכון.
חפציבה: מתי? למה לא סיפרת לנו?
דינה: היית במדים, חיילת. אל יונתן אתה זוכר שסיפרתי לך על זה?
יונתן: אני מציע ש...
דינה: הוא כבר לא נשם אבל הוא עוד הסריח, סליחה. זה היה הריח הרגיל שלו. וכולם הקיפו אותו, ואת עברת לך בשקט דרך כולם, כרעת על הברכיים והתחלת להנשים אותו הנשמה מלאכותית, פה אל פה.
יונתן: זה לא הרגע המתאים ביותר.

דינה: היה חם, לא היה אוויר לנשום, וכולם הזיעו. ואת הנשמת אותו בסבלנות הרבה זמן. אני הערצתי אותך וגם... אל יונתן אתה זוכר כמה מרוגזת חזרתי אז?

יונתן: אני מבקש ממך!

יוספה: מה הרגיו אותך?

דינה: את רוצה לדעת? זה לא הרגע המתאים.

חפציבה: זה כבר יותר מדי.

יוספה: מה הרגיו אותך?

דינה: אני כבר לא זוכרת בדיוק, סתם, כל העסק. לא הכרתי אותך אז, לא ידעתי שתהיי... הרגיו אותי שמנשימים פגר בטוח.

יוספה: אי אפשר לדעת, כבר קרו מקרים.

דינה: חשבתי גם על זה, וזה מרגיז עוד יותר, מנשימים מישהו שחי ודאי חיים רעים מאוד אם החליט לזרוק את עצמו ככה. והנה בא מישהו, ועוד מישהו,

שחיה חיים טובים ולא חשבה אף פעם לזרוק את עצמה, והיא מנסה להחזיר

אותו בחזרה למעלה, אל החיים הרעים שלו. עד שהוא קפץ! זה לא קל. ואם

היא תצליח, יהיה לו עכשיו רע עוד יותר עם כל השברים שלו. הוא היה ודאי

שבור בפנים כמו מלח.

יונתן: מספיק, דינה! מספיק!

חפציבה: זה עובר את הגבול.

מיכאל: אני לא מביין.

דינה: אל יונתן אתה זוכר שאמרתי לך את כל זה? ועוד משהו...

יונתן: אל דינה אני לא מרשה לך! אל יוספה גם לך לא!

יוספה: אל דינה תמשיכי.

דינה: אם את מבקשת כל כך. חשבתי... חשבתי שעשית את זה באמת מתוך יצר

טבעי לעשות רושם טוב, לא בכוונה. וזה לא התאים לפגר הזה שלא הצליח

לעשות רושם טוב אף פעם על אף אחד. בקיצור, חשבתי שעשית מעשה של

נדיבות גדולה מדי, לא במקום.

גיטריסט עולה על במת התזמורת, אומר היי!

יוספה: ואת...

שתיקה קצרה

דינה: מה רצית לשאול?

יוספה: אם את עושה מעשים של נדיבות קטנה, כן במקום?

שתיקה קצרה, הגיטריסט משמיע כמה צלילים

דינה זה טוב, הרבה יותר טוב מאשר לומר לי שאת מבינה מה מרגישה אחות.
יונתן: מספיק! אנחנו יוצאים.

כולם פונים ללכת

יונתן: תמשיכו, אנחנו נצטרף מיד.

כולם יוצאים, פרט ליונתן ודינה. שתיקה קצרה ביניהם

דינה: היא יפה. היא גם חכמה. בית טוב. יש גם דוד. יש גם כלב קטן?

שתיקה

דינה: ולא עשירים מדי, אבל יש מספיק. כל המעלות. יש כנראה דבר כזה, צריך להיות, כמו שאצלנו בית עם כל החסרונות. מה אתה מסתכל בי ככה? השמלה שלי יותר מדי...? הייתי לא בסדר? באמת? לא הרגשתי. אנשים עם רגשי נחיתות או שהם עושים את עצמם טובים יותר ממה שהם באמת או שהם עושים את עצמם רעים יותר ממה שהם באמת. מרוב גאווה. זה אתה אמרת לי, שדווקא אנחנו צריכים להיזהר בעיקר מעצמנו.

יונתן: אני לא רוצה את זה יותר.

דינה: את מה?

יונתן: את זה, את הרקמה, את הברגים, את המתאבדים, את...

דינה: למה? חשבתי שרק את אבא אתה לא רוצה. הרקמה, הברגים, זה אימא.

יונתן: זה אבא.

דינה: אבא – רקמה?

יונתן: שניהם יחד.

קטע הדרושיה הבא מהיר מאוד, בלחישה ובגרון נחר

דינה: איך יחד? היא עובדת והוא מבזבז?

יונתן: הם יחד.

דינה: היא אוספת והוא שובר?

יונתן: יחד.

דינה: היא שותקת והוא מקלל?

יונתן: יחד! יחד!

דינה: הוא מענה והיא מתענה?

יונתן: יחד! הם בעל ואישה!

דינה: אתה מתבייש גם באימא?

יונתן: יחד! יחד! יחד! זה בית אחד.

דינה: גם אותה אתה שונא?

יונתן: מה את רוצה ממני?

דינה: איזו שאלה זאת? אתה הדוגמה בשבילי, אתה הוצאת אותי מהבית, לקחת אותי לטיולים בארץ, לתנועה, הכרחת אותי ללמוד, הבאת אותי לספרייה לקרוא כדי שאתקדם בחיים. אתה המשענת של אימא, כשרע לה, היא צריכה רק להיזכר כך וכבר טוב לה, אתה בשבילה כמו אוויר, אה! ממך. אפילו אבא... הוא מתגאה בכך. איזה ציונים! ובצבא! הוא מצפה לגדולות ממך.

יונתן: מה את רוצה ממני?

דינה: אני לא יודעת, אני לא יודעת.

יונתן: את זוכרת את החלון ההוא, בגשם, החלון מאחורי הברושים, כשברחנו מהבית, בגשם. ראינו פתאום, ולא יכולנו לזוז משם. איך שהם נכנסו במקרה בבת אחת משלוש כניסות, האבא, האימא, הבת, ואיך הם עברו זה על זה והתיישבו ולא הוציאו מילה. בפעם הראשונה ראינו איך אנשים במשפחה עוברים אחד על פני השני ולא אומרים כלום, לא מוכרחים להגיד כל רגע משהו. לא להגיד, לא לצעוק, כלום. ואיך מהשקט הזה כל החדר האיר פתאום במין אור חם, והכול, כל מה שבחדר כאילו נדלק, הכול נהיה גוף אחד של משפחה אחת, הספה, הכורסאות, התמונות, היו שם מפות עתיקות של ארץ ישראל...

דינה: גם שטיחים על הקירות. אם מישהו ירצה לטפס בלילה על הקירות.

יונתן: את שונאת את הבית כמו שאני שונא אותו, פי שבע! את חולמת על בית טוב כמו שאני, פי שבע! אז למה את...?

דינה: מה?

יונתן: ככה!

דינה: איך?

יונתן: בהתפרצות של זעם את סבלת מן הבית פי שבע ממני! את עוד סובלת! את שם! הוא מענה אותך! הוא מבייש אותך!

דינה: אתה תכה אותי!

יונתן: מה?!

דינה: חשבתני. נראית ככה.

יונתן: את... את עוד לא מצאת את עצמך.

דינה: צוחקת אתה התחלת לדבר כמו... לא מצאתי את עצמי? אבל עצמי מצא אותי.

יונתן: מה זה?

דינה: ומה זה לא מצאתי את עצמי?

גיטריסט: ניתן משהו?

מתופף: אל הקלרניטן הוא מוכרח לתת משהו.

גיטריסט: תנשקו לי. הוא מנגן, פורט

יונתן: אני לא יודע מה את רוצה, אני לא יודע לאן את מושכת. אני מצאתי

את הבית ההוא שמאחורי העצים. ואני לא אתן שהגיהינום שלנו יקלקל

לי אותו. התגלגלתי מספיק, עזבתי וחזרתי, לעזור, להציל את אימא. לא

עזרתי כלום ולא הצלתי אף אחד. כי אימא זה הוא, הבית זה הוא, והוא –

שום דבר לא ישנה אותו, לא כסף, לא עבודה קבועה שהוא כאילו מחפש...

חתיכת עורך דין בלי תעודה! הוא מסכן מקצועי, והוא נהנה מזה כל רגע.

אילו היה פועל ניקיון הייתי מזמין אותו לכאן בשמחה. ואי אפשר להזמין

את אימא לבדה. אם זה מה שאת רוצה ממני. הוא ינקום בה. בית שלי,

הגון, טוב, שלי, שלי, זה מה שאני יכול לתת לאימא, זה מה שאני

יכול לתת לך.

דינה: צוחקת יתום כזה, זה מה שאומרים עליך, ידעת? יתום אמריקאי, כמו זהב

אמריקאי, זול כזה.

יונתן: אני לא מתאבד. לא אני!

דינה מסתכלת פתאום שמאלה

יונתן: למי את מחכה?

המלצר נכנס משמאל, אומר משהו לנגנים ויוצא. הם מתכוננים לנגינה

דינה: איך שאתה מפחד. ואם אמרתי להם? ואם הם יבואו פתאום? המשפחה

החדשה שלך יודעת במילא הכול, יודעת, אני מרגישה דברים כאלה.

יונתן: יוספה לא תספר להם, היא – לא!

דינה: אה? היא – לא?! אז גם אני – לא! בדיוק כמוה, אותו דבר!

יונתן: אני הזמנתי אותך, אני לא צריך לומר לך מה את בשבילי. אבל אם קשה

לך... את יכולה ללכת.

דינה: כמעט בצעקה אם קשה לי?! אתה כבר נותן לי את זה ככה?!

יונתן: את יכולה ללכת אם את רוצה.

התזמורת מנגנת מארש החתונה

דינה: אני לא רוצה. יש לי טבע כזה, מה שהבושה גדולה יותר – אני נדבקת

יותר. מה שהבושה גדולה יותר – זו בשבילי בושה גדולה עוד יותר להסתלק

ממנה. אם אתה רוצה שאני אלך – תגרש אותי.

מיכאל: נכנס בצעד מהיר, אל התזמורת מה אתם מנגנים?! תפסיקו!
התזמורת מפסיקה את נגינתה
מיכאל: אל יונתן ודינה הו, אתם כאן. מחכים לכם! החופה! אל התזמורת מה
פתאום מארש החתונה הלועזי הזה! כמו באיזה סרט זול. זו חופה, משהו
יהודי!
התזמורת מנגנת שיר יהודי, אולי "בסיר יש חור". מיכאל ודינה ויונתן יוצאים

תמונה שנייה

אותו מקום, זמן קצר אחרי כן. המנגנים יושבים במקומותיהם. משמאל נשמעים הדי קולות
החופה. מימין נכנסים שמעון, מרגלית העיוורת, ברכה, יוסי ואבימלך. שמעון ומרגלית
מהודרים כביכול אבל במלבושים לא חדשים, לא לגמרי מתאימים, סוקרים את המקום.

אבי: אני כלב אם לא נכנסנו בכניסה האחורית.
יוסי: אתה כלב וגם נכנסנו בכניסה האחורית.
אבי: אתה גם כן! מכה אותו מכה אחת
יוסי: איי! צוחק האח שלי פיקח נורא, לא יודע מה להגיד – מרביץ! אל מרגלית
תגידי לו, אמא, אני יתום.
מרגלית: זאת הכניסה הראשית, שמעון?
שמעון: סוקר בעיניו את המקום לא חשוב באיזו כניסה נכנסים, העיקר – באיזו
יוצאים ואיך! הוא מתמתח ומסדר על גופו את חליפתו הצרה
מרגלית: לא שקט מדי?
שמעון: יכול להיות שטעינו גם בשעה, לא מלון גר אלא אולם גד, לא חמש
אלא שש, הקדמנו.
אבימלך: או שאיחרנו, אותו דבר אבל מהצד השני, מה...
יוסי: היי, סנדרוויצים!

ושניהם עטים על דוכן הסנדרוויצים
שמעון: מכה אותם על ידיהם אתם לא בבית, שופטים אדם לפי הנלווים אליו.
מרגלית: שקט, בחורים! אין לכם אבא ואתם מוכרחים להוכיח את עצמכם.
יוסי: תראה, תזמורת!

יוסי ואבימלך רצים אל כמת התזמורת, האחרים פונים לשם
מרגלית: כל כך הרבה זמן לא רקדתי.

ברכה עוצרת פתאום, פונה אחורה, מחזיקה בצווארה

שמעון: אל ברכה מה קרה לך?

ברכה: שום דבר.

מלצר נכנס, נושא מגש עם בקבוק וכוסיות אל במת התזמורת

שמעון: צורד באצבעו אל המלצר, באדנות מלצר!

המלצר עוצר, סוקר אותו מלמעלה למטה

שמעון: ועכשיו בניעימה אחרת, מחניפה נרמה לי שאני מכיר אותך מאיזה מקום, לא?

וכעבור רגע תן לי בבקשה כוס...

מלצר: עוד לא מגישים.

שמעון: צוחק ודאי, מוקדם מדי. אבל אני רוצה רק כוס מים, אשתי לא מרגישה

טוב פתאום.

ברכה: לא שמעון, אני לא...

מלצר: לא מגישים כאן מים. מעמיד את המגש על במת התזמורת

שמעון: צוחק ודאי, אין לחם – יש רק עוגות. אם כך, אולי תוכל לומר לי איפה

אוכל להשיג כוס מים בעצמי.

מלצר: בבית שימוש.

שמעון: אחרי רגע, צוחק כאילו אתה כנראה לא יודע עם מי אתה מדבר. איפה

בית שימוש?

מלצר: שם. מורה ימינה וירצא

שמעון: תודה רבה. מנגב את זיעתו ובכך, ראיתם... טיפלתי בו. כשאדם מתנהג

בגסות צריך לדרחוף אותו שיהיה עוד יותר גס, עד הסוף, אז הוא מתפלש

בעפר. ואל ברכה אני אביא לך מים מן המקום שהוא אמר.

ברכה: אני לא צריכה, אמרתי לך ולא שמעת, אני מרגישה טוב.

שמעון: אם כך למה נעצרת פתאום? למה הסתובבת? למה החזקת את הצוואר

שלך כאילו את נחנקת?

ברכה: אני לא יודעת. הרגשתי פתאום... ככה... סתם.

שמעון: אל תעשי עוד פעם דבר כזה ככה סתם, את מבינה? את לא מבינה?

ברכה: אני מבינה.

שמעון: למה לא ענית לי מיד?

דינה נכנסת, עומדת בצד, אין מרגישים בה

ברכה: אני רוצה לחזור הביתה, שמעון.

שמעון: מה את רוצה?

ברכה: שום דבר. כבר לא.

שמעון: אני לא מבין אותך, את לא רוצה להשתתף בחתונה של הבן שלנו, הבן שלך?

יוסי: על כמת התזמורת אל המתופף תן לי רק תיפוף אחד! אני התאמנתי שנים על חביות, אני מהקיבוץ.

מרגלית: אל שמעון מה היא עונה, ברכה?

ברכה: יונתן לא הזמין אותנו, הוא לא סיפר לנו.

שמעון: תגידי עוד פעם, בבקשה.

ברכה: דינה סיפרה לנו. אולי הוא לא רוצה.

שמעון: אנחנו לא צריכים הזמנה לחתונה של הבן שלנו כמו שהידיים שלו לא צריכות שום הזמנה להיות הידיים שלו. את מבינה?

ברכה: אולי אתם תישארו ואני אלך.

מרגלית: מה אתה עונה לה, שמעון?

שמעון: אני לא אוהב את זה, ברכה. אני מאוד לא אוהב. את כאילו רוצה לשבת בשקט בפינה, אבל באמת את רוצה לתלות את עצמך על המוקד בעיני כל העולם. את לא תהיי אצלי קדושה מעונה. את אחראית על מה שיונתן עושה היום. אני לצערי לא יכולתי להקדיש מספיק זמן לחינוך שלו. מה שהוא עושה זו תוצאה של החינוך שלך, כמה שאת מסוגלת לחנך, כמו שהחיים שלי הם תוצאה מהחולי שלך. תראי איך את לבושה ותראי איך מרגלית. לכן תאכלי את התוצאה הזאת יחד איתי. אנחנו יחד בטוב וברע, אני אביא לך מים מכל מקום שהוא אם תצטרכי, ואת תלכי אחרי לכל מקום שאומר לך.

מרגלית: מן הצד ענית נכון.

ברכה מתנשמת בכברות כרוצה לומר משהו ומתאפקת

שמעון: אל ברכה, בקול רך מאוד מרגלית היא אחותי, ברכה, וזה אומר שהיא גם אחותך, מפני שאנחנו בשר אחד, אם אנחנו רוצים ואם לא. והיא לא סתם אחותך, היא אחותך העיוורת.

דינה: מתקרבת די, לא?! די, די, לא?! לא די?!

שמעון: מרד, אני רואה. ובכן, שמענה, בנות! מרגלית אחותי מחפשת בית להטיל עוגן ולנוח סוף סוף. היא תגור איתנו. המיטה של יונתן פנויה מהיום גם דה פקטו. ודינה ודאי תרצה לישון על יד אימא שלה בהול, לשמור עליה מכל רע. בקיצור, אנחנו נסדר.

שתיקה

שמעון: מישהו רוצה לומר משהו חשוב?

מרגלית: פונה עכשיו לעבר במת התזמורת אני כל כך שמחה שיש תזמורת, יש לתזמורת מין ריח נעים.

מהחוך, משמאל, נשמע רעש של קהל ב"מזל טוב"! התזמורת מנגנת. הקהל נכנס אל האולם הגדול שמחוץ לכמה משמאל. יוסי ואבימלך יורדים מבמת התזמורת כנבהלים, מושכים אחריהם את מרגלית ימינה

אבימלך: אל שמעון מה זה צריך להיות?

שמעון: ודאי חתונה אחרת, קודמת.

מרגלית: אתה בטוח?

שמעון: זה אולם חתונות, לא אולם הלוויות, ועורכים גם כמה חתונות ביום. אנחנו צריכים הרבה חתונות.

יוסי: אל אבימלך תזכור, לא חתיכות צעירות! צעירות זה רק הפה פתוח, בזבזו זמן! רק מבוגרות זה נשים! מתרחק כדי שאבימלך לא יכה אותו, אלא שזה אינו רודף כלל תראו! הוא לא מרביץ. רואה אנשים ונעשה משותק. מסכן, שמונים קילו של יתום!

המלצר מופיע משמאל הבמה, סוגר את המחיצה, או המסך, המבדיל בין האולם הקטן הנוסף ובין האולם הגדול משמאל. גם התזמורת מכוסה עכשיו. נשאר רק פתח לא רחב ואליו מתקרבים עכשיו מיכאל וחפציבה, יונתן ויוספה ואמצייה. הללו שעל הבמה מצטודדים ימינה

אמצייה: חדר הייחוד של אחרי החופה! הנה, חדר קטן ואינטימי!

יונתן: מה אנחנו צריכים לעשות שם?

אמצייה: אולי אתה רוצה עזרה?

חפציבה: על אמצייה כשהוא היה ילד הוא היה הזקן המכובד והחשוב של המשפחה, עכשיו הוא נהיה הילד הפיקח. אל יונתן אתם צריכים בסך הכול להיכנס לכמה רגעים ו... שום דבר, לקיים מנהג.

מיכאל: מסורת. בימים קודמים היו חתן וכלה רואים זה את זה בפעם הראשונה בשקט וביחידות כאן, בחדר הייחוד.

אמצייה: ומה הם עשו שם?! התנפלו על היונים הצלויות המסכנות אחרי שהרעיבו אותם יום שלם. אגב, אתם צמתם?

חפציבה: נודניק! מגישה ליונתן את קערת היונים תיכנסו כבר.

אמצייה: רגע, רגע! אתם צריכים לעבור תחת החלה הזאת, משלוח ישר מירושלים השלמה. במשפחה שלנו תקבלו הכול, חלה של חתונה, ובתוכה כרטיס חבר

בליגה נגד כפייה דתית, פרדס קטנצ'יק נחמד ומצפניסט-מאואיסט נורא
מסתתר בתוכו, בעצם להפך. בקיצור, הכול!

חפציבה: מספיק! היא סוגרת את המסך, הם יוצאים, יונתן ויוספה נשארים

יונתן: סוף סוף. אני נורא רוצה לחבק אותך.

יוספה: אני נורא רעבה, אני באמת צמתי.

יונתן: בחיידך! תאכלי.

יוספה: לא, לא חשוב.

יונתן: לא, תאכלי.

יוספה: באמת, לא חשוב.

הוא מתקרב אליה, אבל קערת היונים בידיו מפריעה. היא צוחקת, הוא אחריה

יוספה: תן לי. לוקחת מידו את קערת היונים, מניחה על הארץ

יונתן: מרים את הקערה לא על הרצפה!

יוספה: למה לא?

יונתן: זה אוכל, זה... זה נשאר לי מילדות, אני לא יכול לראות לחם זרוק על

הרצפה. פונה הצידה לעבר השולחן, רואה את שמעון וחבורתו בצד, עוצר

שמעון פוסע לעבר בני הזוג לאטו, מרגלית ושני הבחורים אחריו. ברכה ודינה מאחור

שמעון: מזל טוב!

שתיקה

שמעון: שלום.

יוספה: אינה יכולה שלא לענות שלום.

מרגלית: זו ודאי יוספה, נכון? דינה סיפרה לנו עלייך.

שמעון: אל יוספה אני שמח להכיר את אשת בני. ודאי גם את רוצה להכיר אותנו.

וראשונה כמוכן... מחפש את ברכה ברכה!

מרגלית: נדחקת בתוך כך קדימה קוראים לי מרגלית, אני הדודה של יונתן, אחות

של אבא שלו.

יוספה: נעים מאוד.

מרגלית: אני כל כך שמחה. ואלו הבנים שלי, בני דוד של יונתן, אומרים שהם

כולם דומים.

יוסי: קוראים לו אבימלך.

אבי: הוא... הוא יוסי.

שמעון: מוביל את ברכה שהתקרבה בינתיים אימא של יונתן, אשתי, ברכה.

יוספה: אני שמחה להכיר אותך.

ברכה: גם אני שמחה.

שמעון: ואחרון, לא מוכרח להיות חביב... אני, אבא של יונתן, שמי שמעון.

יוספה: נעים מאוד.

שמעון: כמו שאני מבין, אתם כבר אחרי החופה. אני אשם באיחור שאיחרנו. הייתי בטוח שהחתונה תתקיים במלון "גד" במקום באולם "גד" כאן. אתם ודאי לא יכולתם לעכב את הרב ואת הקהל.

יוסי: כמו בקופת חולים, המאחר בתור יחכה שני מספרים, נכון אבימלך? ובלי הפסקה הייתם מאמינים שיש לאח שלי אחת שקוראים לה עדה? כבר חודש היא לא נותנת לו להתקרב, היא עושה בגרות!

אבימלך: מתבייש אתה חכה! מתקרב אליו לאט-לאט

יוסי: משוגע מי שיחכה! עדה תחכה! בורה

אבימלך רודף אחריו

מרגלית: אל יוספה הם לא מתכוונים לעשות רע. הם התחנכו במוסדות ובקיבוצים, כל אחד לחוד, ועכשיו שהם נפגשים יותר, הם לא שבעים. הם לא באמת נושכים אחד את השני הם רק רוצים לאכול אחד את השני.

יוסי ואבימלך מגיעים אל שולחן הסנדוויצ'ים. אוכלים, ממלאים כיסים וידיים ויוצאים
יונתן: אל שמעון, בשקט קח את כולם, קח ולך. אל ברכה אני לא צריך להסביר לך כלום.

שמעון: אני לא מבין.

יונתן: אני לא הזמנתי אותך.

שמעון: אני סולח לך. מחלתי על כבודי.

יונתן: לך.

שמעון: אתה מגרש אותנו מן החתונה שלך?

יונתן: אני לא רוצה שום עסק איתך בשום יום, היום ודאי לא.

שמעון: אנחנו... אנחנו חיים וקיימים.

יונתן: בשבילי אתה לא... ותעזוב אותי!

שמעון: איך נחיה עם בושה כזאת לעיני כל העיר, כל הארץ?

יונתן: צא כמו שנכנסת ואף אחד לא ידע.

שמעון: אל יוספה לא פחות מאשר אל יונתן אנשים מבינים בעצמם שאם בן לא מזמין את הוריו לחתונה שלו סימן שהם מבישים מאוד. מבישים כל כך שהוא מוכן לא רק לחטוא, אלא הוא מוכן להסתכן בבושה בעצמו. יש חוקי תורשה, ואם הם כל כך נוראים אולי גם הוא בעצם...

יונתן: עוד בתוך דבריו מספיק!
שמעון: מספיק שאנחנו לא מוזמנים, לא משתתפים, בזה בלבד אתה מוציא עלינו גזר דין ואנחנו גם לא נוכחים במשפט להראות שיש לנו לפחות פנים של בני-אדם, איזה שהם פנים.
יונתן: אנשים לא יבינו את כל הדברים האלה, אנשים לא יודעים שלא הזמנתי אותך.

שמעון: מה הם כן יודעים?
יונתן: אני לא יודע, זה לא עסקי. אני לא סיפרתי עליך שום רע, שום דבר!
שמעון: מה פירוש לא סיפרת עלינו שום דבר?
יונתן: שום דבר! שום פירוש!
שמעון: איך מפרשים את זה אנשים? מה מבינים אנשים?
יונתן: אני לא יודע, מבינים מה שמבינים.
שמעון: אולי הם מבינים שאנחנו מתים.
יונתן: אולי, אני לא יודע.

שמעון: זה קצת יותר טוב. אל ברכה נכון ברכה שזה קצת יותר טוב?
יונתן: אני לא אמרתי שמתים.
שמעון: אז מה אמרת? לא חיים, מתים גם לא, מה עוד יש? איזו פשרה הצעת?
יונתן: שום דבר! לא אמרתי כלום, לא הזכרתי.

שמעון: אני מבין, סתם אין, לא היה... אפילו לא מתים. אל ברכה איננו, לא היינו, פשוט כך, זה עוד יותר טוב, עוד יותר, נכון ברכה? עיניו זולגות דמעות
יונתן: עזוב אותה! אותה עזוב! מין שקרן! מין צבוע!

שמעון: הוא מכון את דבריו לעשות רושם על יוספה, אבל מהצד זה באמת יותר טוב. כאילו לא היינו. למה כאילו? לא היינו. עובדה, ותיקים בארץ ואין לנו לא מגרש, גם לא עסק, גם לא משרה קבועה, לא בהסדרות, לא בממשלה, בשום מקום. אפילו שם וכבוד, ואת זה רצינו, אין לנו. לפעמים גם סוגרים את הטלפון כששומעים את השם שלנו. ואפילו אם כל זה בא עלי משום שאני יחירי נלחמתי בשקר ובעוול של כולם, אבל של כולם, ולא חסכתי לי גם מקום מנוחה אחד. ואפילו אם בצבא, בשדה המלחמה... יותר טוב כך, כאילו לא הייתי.

יונתן: אתה עושה צחוק מעצמך.
שמעון: כאילו קשה לו לומר את הדברים היית עושה לי את זה אילו הייתה לי איזו משרה טובה, או איזה חשבון בנק קטן, היית עושה את זה?
יונתן: צא כבר!

דינה: מתקרבת אל שמעון זה נכון, התבלבלת. תמיד זה מסתדר, בחוץ צוחקים ממך ובבית בוכים ממך. אל יוספה הוא התבלבל בגללך, הוא לא יודע אם הוא בבית או בחוץ. אל שמעון תנסה את השיטות של הבית. היא מוציאה מהתיק שלה שברי זכוכית וקרעי תמונה, מפזרת אותם על השולחן תנסה את זה! אל יונתן אתה לא מכיר? תמונת החתונה היפה שלהם, מהקיר. אימא עבדה כמו שפחה כל החיים שלה בשביל התמונה הזאת, ניקתה משרדים. היום הוא קרע את התמונה, גם שבר את הזכוכית...

שמעון: במיין זעקה, בקול לא גבוה בת מורדת! אין לך שום רשות! היא לא רק אימא שלכם, היא אשתי, קודם כול אשתי! גילוי עריות!
דינה: אתה עוד פעם עושה צחוק מעצמך.
יונתן: אותו גיהנום!

אמצייה: קולו נשמע ברמקול אחת – שתיים – שלושי! היי, זה עובר. מה שלומכם שם? הזמן שלכם עובר. אסור לכם לגמור את היונים הקטנות. תשאירו משהו! ומהר! האימא כבר רוקעת ברגליים.

יונתן: אני מבקש מכם, לכו. אני כבר לא בבית, כבר לא!

דינה: אתה בטוח? אל שמעון, מצביעה על קרעי התמונה שעל השולחן תנסה את השיטה הזאת! תעשה עוד משהו לאימא. היא בידיים שלך, בת ערובה! אל יונתן הוא קרע ושבר וזרק בפנים שלה – מפני שלא הזמנת אותו. בגללה, בוודאי! אחרי שסיפרתי להם שאתה מתחתן. אי אפשר ללכת איתה לאירועים ציבוריים, לכן הבן שלו לא מזמין אותו לחתונה שלו.

יונתן: למה היית צריכה לספר להם?

דינה: זה מה שכואב לך?!

יונתן: זה! עכשיו זה!

אמצייה: ברמקול היי, מה קורה לכם? התחלתם גם לפצח את העצמות? אנחנו נפרוץ!

יונתן: אל שמעון אני מבקש ממך, אני... ובנעימה אחרת, אולי אפילו נוגע בו, מחזיק בו איך אתה יכול? אתה לא מתבייש? אני מגרש אותך, ואתה?
שמעון: למענך. אחרי הכול ולפני הכול אתה בן שלי ואני אביך – אתה פשוט טעית.

יונתן: באיבוד עשתונות אבל לא בקול רם איפה יש מקום שאין אבא, לא היה אבא, לא יהיה אבא! לא להתבייש בו, לא להתבייש בעצמי. מקום בלי בושה, יש מקום כזה?!

אמציה: ברמקול היי! היי!

יונתן: אל שמעון, בעיפות בסדר, אולי טעיתי. פעם אחרת, אני אביא אתכם אליהם, אני אעשה מה שתרצה. לא עכשיו. עכשיו לא יודעים עליכם, אם תופיעו עכשיו תהרסו אותי.

שמעון: חשבתי על זה מראש, גם הכנתי דרך לעזור לך לצאת מהסכך. חשוב שנהיה איתך דווקא היום, לטובתך, אתה עוד תיווכח.

המסך הסוגר את הבמה משמאל נפתח קצת בינתיים, ודודה יפה נכנסת, נעצרת. שתיקה רגע, ומיד מותח שמעון את מעיל חליפתו עליו, פוסע לאטו לעברה.

שמעון: קך קידה קלה אל דודה יפה שלום רב, אני שמח ל... מושיט את ידו
דודה יפה: ברור שאינה מכירה אותי, ובכל זאת עונה בהתעוררות רבה שלום. גם אני... מושיטה את ידה

שמעון: אני מצטער על האיחור. יותר מזה אני מצטער על שלא נפגשנו לפני האירוע, כמו שצריך. ובקול רם יותר, שיונתן ישמע אני אשם בדבר, אף אחד אחר מלבדי. היו סיבות מיוחדות, ועוד יימצא הזמן המתאים לגלות אותן.

יונתן: בצד, אל יוספה הוא מוציא אותי מהסכך.

דודה יפה: ושוב באותה התעוררות מה נשמע?

שמעון: אחרי רגע טוב מאוד! מצוין! כמו שאומרים: סוף טוב – הכול טוב.

דודה יפה: ושוב באותה התעוררות ומה שלום הילדים?

שמעון: גם כן טוב מאוד. ואחרי רגע קט מצוין!

דודה יפה: ושוב באותה התעוררות כולם בריאים?

שמעון: מצוין.

דודה יפה: אני שמחה. האנטיביוטיקה מחוללת נפלאות.

יוספה: אל יונתן היא לא תצא מזה. אישה טובה, אבל... הרווקה של המשפחה.

אף פעם לא לבשה כובע כזה. אולי אני...

יונתן: לא!

שמעון: ומה שלומך את?

דודה יפה: מה אני יכולה לעשות? ד"ר דושקין אומר...

שמעון: חם.

דודה יפה: הו, כן, מאוד. בקונצרט אתמול ממש...

שמעון: אני שמח.

המסך משמאל נפתח לרווחה, אמציה נכנס

אמציה: זהו! זאת הפקודה! איפה אתם?

דודה יפה: אל שמעון אז שלום. סליחה. ממהרת אל אמציה אמציה! האנשים האלה, אני לא מכירה...

אמציה: דודה יפה! שלום! איזה כובע יפה!

דודה יפה: אני רק מקווה... מפיצים שמועות כאילו הוא לא יתום אלא אביו יושב בבית הסוהר. אני מקווה שאין לזה שום שחר.

אמציה: רוצה להיפטר ממנה מהר אין, ודאי שלא.

דודה יפה: אתה בטוח? אין שום ספק?

שמעון בינתיים מתקרב אל יונתן

אמציה: את יכולה לישון בשקט.

דודה יפה: אני שמחה, אני כבר פחדתי... יתום זה משהו אחר. יפה שהמשפחה שלנו לוקחת יתום לתוכה. אנחנו יכולים להרשות לעצמנו דבר כזה, אנחנו

אפילו חייבים. משפחות יהודיות לקחו תמיד...

אמציה: יתומים! רק יתומים! הוא מצליח להשתחרר ממנה, מתקדם פנימה, רואה את האחרים, עוצר

חפציבה נכנסת, רואה, עוצרת

דודה יפה: רואה את יונתן ויוספה, ממהרת אליהם יוספה! יונתן! החופה היתה כל כך יפה, זה היה נוגע ללב. אל יונתן אני בטוחה שתמצא במשפחה שלנו בית אמיתי שיכפר...

שמעון: אל יונתן אתה נותן לי... אתה... להתכזות ככה?!

יונתן: אתה מוקיון! מוקיון!

דודה יפה: נבוכה מאוד, נסוגה, שולחת ידיה אל הכובע שלה כאילו בו האשמה, רואה את חפציבה, ממהרת אליה, נשברת הכובע הזה ודאי נורא.

אמציה: אל חפציבה משהו קורה, לא? עושה רושם שאורחים הגיעו לחתונה הלא נכונה, טעות. אם בוחנים את הדברים רטרואקטיבית, אז רוב החתונות הן מין טעות כזו.

חפציבה: עוברת על פניו בעודו מדבר, פונה אל שמעון ממרחק מסוים אני אימא של הכלה, שמי חפציבה.

שמעון: נדהם רק רגע. מנגב את זיעתו ובזה כאילו מנגב את כל שיכרונו ומבוכתו, קד קידה קלה באלגנטיות אביו של החתן, שמעון...

חפציבה: זו הפתעה גדול, אני שמחה מאוד.

יונתן: מתקרב, אל חפציבה אני חייב להסביר.

שמעון: אין צורך. אני מציע שהחתן והכלה יעלו ויחגגו. את ההסברים ושאר

החובות תשאירו לנו, ההורים. אל חפציבה אני מצטער על האיחור שאיחרנו לחופה. אני מצטער עוד יותר שלא נפגשנו לפני כן כמו שהמנהג מחייב. אני אשם בדבר, אף אחד מלכדי. היו סיבות מיוחדות... והוא ממשיך ושניהם הולכים טנדרו במין טיול טרקליני

דודה יפה: אובדת עצות, אל אמציה אני לא מבינה. יוצא שהוא לא יתום.

אמציה: מה אפשר לעשות? יוצא, הוא לא אשם.

דודה יפה: ואני, כל מה שאמרתי כאן... זה ודאי נורא.

אמציה: זה יעבור.

דודה יפה: אבל איך זה לא ידעו ולא הודיעו?

חפציבה: ששמעה את הדושיה, אומרת לשמעון בקול רם מאוד, כאילו תוך שיחה זו בכל זאת הפתעה, הגעתם ודאי בטיסה ישירה אם זה כל כך פתאום.

שמעון: נבדוק רק רגע קט בטיסה ישירה! ישר!

אמציה: אל דודה יפה את שומעת? טיסה ישירה! זה מסביר הכול.

חפציבה שולחת בו מבט קשה מהצד

אמציה: מחליט לתקן, אל דודה יפה בעצם, אף אחד במשפחה הקרובה לא אמר שהוא יתום. זאת היתה שמועה. מליצה, "מתחננים עם יתום" כמו "מיישבים את הארץ" או "מתקנים את החברה". קשה לדרוש שמישהו יזים שמועה כזאת, כלומר שמישהו יעמוד ויכריז שהוא לא יתום.

דודה יפה: אני הולכת לאיבוד. אני לא יודעת מה לעשות.

אמציה: מה את צריכה לעשות?

דודה יפה: מסתכלת בו בתימהון לספר! אני לא יודעת ממה להתחיל. פונה לצאת

חפציבה: שמעה את הדברים, אל שמעון סלח לי רק רגע. משיגה את דודה יפה אני צריכה אותך מאוד, דודה יפה, רק את תוכלי לעזור לי.

דודה יפה: ודאי, אני אשמח, אני כל כך נרעשת.

חפציבה: תאמרי למלצר ההוא שם, שאני מבקשת שיערוך כאן את השולחן. אבל העיקר, שלא תעזבי אותו לרגע. תדאגי שיביא כל מה שצריך ויערוך הכול כמו שצריך, הם משתדלים לתת תמיד פחות. אני רוצה שהמשפחה של יונתן תזכה ב...

דודה יפה: הו, ודאי. הייתי רק רוצה לשאול אותך... אני כל כך...

חפציבה: אנחנו עוד נשוחח לילות שלמים. אל תעזבי אותו אפילו רגע.

דודה יפה: את יכולה לסמוך עלי. פונה לצאת, נתקלת בשמעון, נבוכה, ושוב בהתעוררות מה נשמע?

שמעון: מגבוה סליחה?

דודה יפה: אני כל כך שמחה. פונה לצאת לילות שלמים! יוצאת **אמציה:** אל חפציבה את נהדרת. יש לי חולשה לאנשים שמתגברים על סכנות. את נעשית יפה יותר ויותר.

חפציבה: צא אחריה. אסור לה להגיע אל האולם.

אמציה: הו! צוחק, מפסיק זה לא יותר מדי?

חפציבה: ברצינות רבה אם תתחיל להתברח עכשיו!

אמציה: מה שתגיד. פונה לצאת

חפציבה חוזרת אל שמעון. משמאל נכנס מיכאל, מוביל את סבא אהרון **מיכאל:** לכאן, סבא אהרון, לכאן... אתה תשב בראש האולם, על כיסא מיוחד. נתקל באמציה איפה חפציבה? היא מחכה לסבא אהרון, הבאתי גם את הרקמה של יוספה.

אמציה: תפרוש את שניהם על אותו כיסא. אל הסבא מה שלומך, סבא? יוצא מיכאל רואה את הנוכחים, נדהם. עוזב את סבא אהרון וזה נע תועה לברו על הבמה **שמעון:** תוך כדי שיחה עם חפציבה בימינו לא עננים מקדירים את החיים, גם לא המוות. ולא השמש מאירה את החיים. דווקא בימינו, ימי הטכנולוגיה, אנשים מחשיכים עלינו את החיים בעוול ובשקר. או שהם מאירים, אם הם מתנהגים בכבוד ובחסד. פנים של אנשים הם היום והלילה, הם השמש והסערה, הם... והוא ממשיך

דינה: בפניה, עם יונתן ויוספה הוא שוחה כמו דג במים. הזמינו אותו לאירוע. הכול יופי!

סבא אהרון מגיע אל מרגלית, ידו נתקלת בידה. היא נעשית קשובה כולה **יונתן:** ספק אל עצמו ספק אל יוספה מתחשק לי לפעמים פשוט להרוג אותו, כמו שהורגים תרנגול זקן של השכן, לא בשביל לאכול, רק כדי שהוא ישתוק כבר סוף סוף.

דינה: באמת? אל יוספה את לא צריכה לפחד, אנחנו רק מדברים על זה, מדברים על זה כמו תרנגול זקן. פעם כלילה הוא עולה על הגג וצועק "אני אהרוג! תחזיקו אותי! אני אהרוג!" ואחר כך הוא חוזר בשקט אל התרנגולות.

מרגלית: אל סבא אהרון, מחייכת כולה זו אני. מרגלית שמי. אני הדודה של יונתן. נעים לי מאוד.

סבא אהרון שותק, מבטו תועה סתם באוויר **מרגלית:** מעזה אתה רוקד? אני אוהבת מאוד לרקוד. אל תשים לב לעיניים שלי,

אני לא רואה אבל אני רוקדת. אם תזמין אותי, תיווכח בזה. קיבלתי פעם פרס. אה? לאן אתה...? הולכת – תועה אחריי

חפציבה: רואה את מיכאל מיכאל! אל שמעון בעלי. אל מיכאל בוא מיכאל, תכיר את ההורים של יונתן, היו להם סיבות טובות מאוד לאחר. **מיכאל:** מהסס רגע, מתקדם שלום.

שמעון: סוקר אותו רגע, מתמתח המחותרן, אני מביין. שלום וברכה. אני שמח מאוד. אם כך תכירו גם אתם את המחותרנת, את אשתי, אמו של יונתן. מחפש אותה בעיניי איפה את, ברכה? אליהם אשתי קצת ביישנית, לפי הכלל – כבודה של בת מלך פנימה. אל ברכה בואי ברכה, אנחנו בתוך המשפחה. אל מרגלית בואי גם את, מרגלית. אליהם זו אחותי, הגורל התאכזר אליה מאוד.

הנשים מתקרבות, והם נסגרים במעגל של לחיצות ידיים, הכרות שמות וכו'
שמעון: כבר לוקח את מיכאל לשיחה איפה שרתת בצבא? אתה נראה לי מוכר... ממשיך ומשוחח איתו

דינה: אל יונתן, מאחוריו זהו זה, בסך הכול. בשביל זה היה כדאי לפחד כל כך? מסתדרים איתם מצוין, אם תזכור שהם מתים שעלו מהקבר. **יונתן:** אל יוספה הורייך היו מוכנים, הם ידעו, את סיפרת להם. **יוספה:** כן.

יונתן: זה אומר שהם ידעו כל הזמן שאני משקר. הם ידעו הכול, ועשו את עצמם שלא ידעו. זה אומר שעשיתי מעצמי כל הזמן טיפש מסכן, והם במקרה הטוב ביותר פשוט ריחמו עלי.

יוספה: הם לא היו מוכרחים להרגיש דווקא ככה, אפשר גם אחרת. **יונתן:** אני לא שואל אותך מה לא מוכרחים. מה הם חשבו? **יוספה:** אני לא יודעת, לא אכפת לי. **יונתן:** מה הם אמרו? הם אמרו משהו, לא? **יוספה:** לא. מספיק עם זה! **יונתן:** איך זה לא?

יוספה: אני לא נתתי להם לומר, זה לא עניין אותי. אני אהבתי אותך, אני... אני אוהבת אותך, זה מספיק, לא? עזוב את זה!
מלצר נכנס, דוחף עגלת הגשה עם מפה, צלחות, בקבוקים, סכו"ם וכו'. הוא מתחיל לערוך את השולחן. דודה יפה ואמציה נכנסים איתו. חפציבה ניגשת אליהם
דודה יפה: הוא באמת ניסה למזוג יין משני בקבוקים ישנים ולעשות מהם בקבוק אחד חדש. נזפתי בו.

חפציבה: תודה. אם לא קשה לך, תדאגי גם שיערוך את השולחן יפה. אל שמעון כמו שאתם רואים, אנחנו עורכים לכם שולחן במקום המכובד ביותר, כאן, בראש האולם.

אמצייה: מתקרב אל הפינה של הצעירים תראו, יש כאן גם חתן וכלה. הו, וגם זוג יונים צליות. אל חפציבה סליחה, זה יוצא לי. אבל את תפקיד כלב הרועים אני ממלא מצוין. זה לא קל, היא ממש מוכרחה לספר, היא נחנקת. גם בלי זה מתחילים להסתכל לכיוון הזה, כאילו כאן באמת ראש האולם. הייתי מציע שאתם, אולי גם החתן והכלה, תרדו לקצה האולם, לביקור קצר.

יונתן: שהתקרב והקשיב, מגיח פתאום בשביל מה הנרות, כל הנרות האלה?

שניהם מסתכלים בו, שתיקה קצרה

חפציבה: אל יונתן הנרות הם לחלק השני, לריקודים.

יונתן: מותר לי להציע משהו? למה לא ידליקו אותם מיד? יפה גם לאכול לאור נרות.

חפציבה: אל יונתן לכבות את האור?

יונתן: לא יהיה צורך באור אם יהיו נרות. והוא פונה מהם הצידה

אמצייה: אל חפציבה צעיר נועז, מה? עם תושייה, לא? כל חתונה היא מלחמה בין שתי משפחות. יש לך מזל גדול, חוד החנית של הצד השני הוא כולו שלך, שלך יותר משאת עצמך שלך.

חפציבה: שיתחילו להדליק.

אמצייה: אבא ואימא יוצאים מקברם, והאכל מתחיל. זה מוצא חן בעיני. אל תשכחי גם את האולם הגדול, אחרת ייפול כל האור על החושך שיהיה כאן.

חפציבה אומרת משהו למלצר, והוא יוצא שמאלה

סבא אהרון: הגיע תוך כדי כך אל אמצע הבמה אומר בקול רם ובדיבור יפה כן, יקירי, לא היה לי שום איש קרוב פרט לאוסיפ! כולם – בלהבלה!

חפציבה: בן רגע על ידו סבא אהרון! מתי הגעת? אל כולם סבא אהרון הוא ראש המשפחה שלנו, הוא הדבק. בשעתו דנו אותו הטורקים למוות, נכון, סבא? הקציבו פרס גדול על ראשו. סבא מלא סיפורים.

סבא אהרון: שום איש פרט לאוסיפ!

דודה יפה: אוסיפ? זה לא במשפחה.

מיכאל: חש לעזור לחפציבה בוא סבא, אתה תשב על הכיסא המיוחד בראש האולם. מוביל אותו יש לנו חתונה במשפחה היום, יוספה מתחתנת. הנה הרקמה שהיא

רקמה, נפרוש אותה על הכיסא שאתה תשב עליו. יוספה, הנינה שלך. כן, יש לך נינים ונינות, כולם ממך. הרקמה נופלת מידי
סבא אהרון: משתחרר ממנו אוסיפ! הוא יריד אמת, יריד בכל מצב, יריד לנצח. צוחק ואוהב את החיים. פעם אחת שיקר לי, שיקר! שיקרת אוסיפ!
חפציבה: אל מיכאל שמישהו ייקח אותו הביתה. אל כולם אני מציעה שנשב כולנו לשולחן. אנחנו נצא רק לרגע, נחזור לכאן מיד. דודה יפה תעזור לכם בכל מה שתצטרכו.

שמעון: אל חפציבה אנחנו נסתדר, הכול יהיה מצוין. וברגע שהם יוצאים, בן רגע הוא משתנה כולו, נשבר ומאיים כאחד הוא פונה אל יונתן לאטו אתה לא סיפרת, מה? הם לא ידעו שום דבר, מה?!

חפציבה: חוזרת, קוראת יוספה... יונתן...

שמעון: כולו חיוך הו, נעים מאוד. מנגב את זיעתו

חפציבה: אל יוספה ויונתן כשתתפנו, תצטרפו גם אתם אלינו, אנשים רוצים... אל שמעון רק לרגע. יוצאת

שמעון: אחריה בחיך מצוין! ושוב הוא משתנה בן רגע, אל יונתן איזו הצגה זולה! טיפש מסכן עשו ממך. לחשוב שאפשר לרמות אותך כל כך בקלות.
יונתן: מספיק! אנחנו לא בבית שלנו, יוספה כאן, היא הבת שלהם.
שמעון: היא גם אשתך מעכשיו, היא כלתי, ואם מביישים אותי מביישים גם אותה.

יונתן: אל יוספה את לא רואה מי הוא?! למה היית צריכה?

יוספה: הם לחצו עלי, הם נדנדרו לי, והם ההורים שלי. אני לא מוכרחה להיות איתם כמו שאתה עם ההורים שלך.

שמעון: בהתרגשות, קד קידה תרשי לי לברך אותך, תרשי לי לנשק את ידיך על המילים האלה.

יונתן: בלחישה תסתלק!

יוספה: גם אתה סיפרת לאחותך, והיא העבירה הלאה.

יונתן: די, אני מבקש ממך, די.

יוספה: אתה מבקש ממני, די? זה הכול שלך.

יונתן: את מדברת כמו הבת של המנהלים.

יוספה: אני הבת של המנהלים.

יונתן: אני מקלל את הרגע שסיפרתי, לאחותי, לך.

יוספה: זה היה רגע יפה, אני התחלתי אז ל...

יונתן: לרחם עלי, מה? ומיד אני מצטער, זה הוא מדבר מהפה שלי.
מלצר גומר להדליק את הנרות. אפשר שאמציה מדליק איתו. האור כבה, רק הנרות מאירים, אבל אף אחד כמו לא הרגיש בזה, כל כך שקועים. הגיטריסט פורט

מתופף: אל הקלרניטן נהיה חושך אז הוא מוכרח לנגן. **ציפור!**
גיטריסט: מה כואב לכם?
קלרניטן: השיניים.

גיטריסט: איך לכם עתיד, אתם תישארו בחתונות עד הקבר. פורט

מרגלית: יש איזה ריח... הדליקו נרות? רוקדים כבר?
כולם כמו מגלים את החושך ואת אור הנרות

שמעון: אל יונתן, שאינו מופתע מה זה צריך להיות?
יונתן: כיבו את האור והדליקו את הנרות.
שמעון: עוד לא רוקדים.

יונתן: זה לכבודך, שלא יוכלו לראות אותך. אני הצעתי את זה.
שמעון: למה לא תסחוב אותי כמו שסוחבים בשרוול את הגנב לבית המשפט, תעמיד אותי למשפט באור מלא? אני דורש משפט של גנב, משפט באור מלא!

יונתן: להביא למשפט את הצרעת שלי?! אבא שלי, את האבא?! מין אבא! מין נבל! מין אבא נבל! מין נבל אבא! אבא שלי!
דודה יפה: בצד אל אמציה אני לא מבינה כלום, אני מיואשת, אני מוכרחה לספר. אבימלך ויוסי נכנסים משמאל

אבימלך: ניגש ישר אל שמעון אתה שרת. מילה יפה בשביל שמש. שמש של בית ספר. זה מה שאומרים שם עליך.

יוסי: שם גם אוכלים כבר, דופקים אתכם כאן, תשמעו מה שאני אומר.
שמעון: אל יונתן אתה שומע? שרת, למה לא? שום עבודה אינה בזויה.
יוסי: אל אבימלך אתה זוכר את מוישלה, השמש של בית היתומים? האיש הכי טוב בעולם. רואה את דודה יפה, מושך בשרוולו של אבימלך היי, תראה משהו.

אבימלך: אל שמעון אתה השרת בבית הספר של המחותן שלך, של בעל הבית כאן. זה מה שאומרים שם.

שמעון נפגע הפעם עמוקות. גם יונתן נפגע. הם עומדים זה מול זה, מנגבים זיעה

יוסי: מתקרב בינתיים אל דודה יפה **ערב**... מצחקק, מחכך כפות ידיו **ערב טוב**.
דודה יפה: מופתעת ובכל זאת אומרת בהתעוררות מה נשמע?

יוסי: בסדר גמור.

הם מצחקקים

יונתן: אל שמעון מה אתה מסתכל? הצידה, אולי אל יוספה הוא נתלה בי פתאום כאילו אני אבא שלו ואני צריך להגן עליו מכל העולם. מתי הוא הגן עלי?

שמעון: אתה עושה ממני חושך והם עושים ממני שרת של החותן שלך.

יונתן: בשבילי זה רק מעט מדי, עלוב מדי. הצידה, אולי אל יוספה, אולי אל הקהל למה תמיד, תמיד עושים לי את זה? אני מוכן להכריז עליו שהוא מת, זה לא מספיק? צריך גם לעשות לי אותו שרת?! למה פורטים הכול לכסף קטן ועלוב?! אני הולך לקראתכם, אני עושה כל דבר שאתם רוצים ממני עוד לפני שאתם מתחילים לרצות אותו, למה אתם לא מבינים שככה אתם... ככה אתם דורסים אותי ורוחפים אותי על העפר בחזרה אליו?!

שתיקה קצרה, שמעון מכפתר חליפתו, מכחכח בגרונו

שמעון: אני אומר עכשיו משהו לבני.

יונתן: אל תאמר לי שום דבר!

שמעון: אל הסוככים אותו או מוטב – אל הקהל עושים עלי חושך שלא יראו אותי? אני לא מפחד, יראו אותי גם בחושך. אומרים עלי שאני מת? לא מתים מזה. אבל לומר עלי שאני שמש... שרת... אצלו?! הוא, המחותן שלי, קצין חינוך וגם... מודיעין. תסתכלו עליו ותסתכלו עלי. תראו את העמידה שלו ותראו את העמידה שלי. תראו איך הבגדים שלו, חליפה לפי מידה, איך היא נסחבת עליו, ותראו! תשמעו מה הוא יודע לומר, ומה אני אומר מלבי, מן השכל שלי, לא של עיתונים! תראו את העיניים שלו, שום אש! שום ברק! עיניים של מת! ותראו! ואני שמש, שרת, אצלו?!

יוספה יוצאת בחיפזון שמאלה, יונתן לא רואה

שמעון: עם הכישרונות שלי מלידה, עם הבריאות המושלמת שלי – הטבע אוהב אותי, אוהב, אוהב. הלוא אני אקבור את כולם. ובדברו הוא פונה וצועד שמאלה אני לא ארשה שככה יפגעו בכבודי שהוא כבודך. ואפילו אם לא תלך אחרי, אגן על כבודך על אפך ועל חמתך. והוא יוצא שמאלה

אבימלך ומרגלית, יוסי ורודה יפה יוצאים. אמציה נשאר, עומד בצד

דינה: אל יונתן אתה לא צריך לפחד, רק איתנו הוא נובח, אילו היה אומר פעם...

יונתן: רואה את ברכה אימא. את כאן? את, את העיקר, הכול עלייך, ואותך לא מביאים בחשבון בכלל. כשאני לא איתך אני רואה אותך, אני רואה אותך

בחלום ואני רואה אותך לא בחלום, ועכשיו, איתך, אני לא רואה אותך. ובנעימה אחרת הגרב שלך נפל. למה הגרב שלך נופל תמיד, אימא, תמיד, תמיד, למה? פונה ממנה איפה יוספה? יוספה! יוצא

דינה: שמעת? הגרב שלך נופל, ואז... יוספה! יוספה! היא נתקלת ברקמה המתגולגלת על הארץ, מרימה אותה הרקמה שלה, של יוספה. יוספה! כן, היא רוקמת נוסף לכול. יונתן עוד לא ראה את זה, כשיראה יבין עוד יותר כמה היא נהדרת יוספה, יוספה, ועוד פעם יוספה. את מבינה ברקמות, מה את אומרת על הרקמה הזאת?

ברכה: די יפה. וכעבור רגע קט הכול יוצא יותר טוב ממה ש...
דינה: מחבקת אותה הו, אימא, אני לא יודעת מה... מה עושים שלא תגידי יותר את הדי יפה, די טוב שלך? מה עושים שתגידי משהו אחר לגמרי. לא מספיק שילדת אותנו, שהאכלת, ש... לא מספיק להתענות בשקט, לא מספיק! פונה הצידה ממנה, כלפי הרקמה צריך לדעת להנשים מתים ברחוב, היא יודעת, היא! הו! והיא מכניסה פתאום את הרקמה לתיק שלה התזמורת מנגנת, הן יוצאות לאולם

מערכה שנייה

תמונה ראשונה

זמן קצר אחרי כן, דודה יפה נכנסת משמאל

דודה יפה: אל עצמה או מוטב – אל הקהל משהו קורה לי. הכובע שלי... אף פעם לא העזתי... כל כך משונה. כאילו אני לא לבושה בשום דבר חוץ מהכובע. שום דבר, ולא קר. כאילו שתיתי ליקר. כך, נעים לי, נעים, נעים, נעים. אני מפחדת, אני... מה יכולות להיות הכוונות שלו? הוא כל כך צעיר. וקוראים בעיתון כל מיני דברים איומים. זאת לא ארץ ישראל של פעם. אבל הלוא הוא יתום ואימא שלו עיוורת, והוא גם במשפחה עכשיו, וגם... הוא מהקיבוץ, וגם... אני לא מסוגלת לחשוב עם הכובע הזה, כאילו יש לי כובע ואין לי ראש. כל כך נעים לי, כל כך! אני עושה צחוק מעצמי עם הכובע הזה, כולם מסתכלים בי, אני לא במקום בתוך הכובע הזה. אבל הלוא... הלא קורים דברים כאלה בעולם. יש בחורים צעירים שאוהבים דווקא... שמו יוסי. הוא כבר הציג את עצמו. יוסי! אני לא רוצה את הכובע הזה. אני לא איזו כוכבנית. אני רוצה לחזור הביתה. אני לא אמצא את הדרך הביתה

עם הכובע הזה... אילו עוד היית בחיים, אימא! כל כך קשה לי. אני צריכה את העוצמה שלך. כן, אני יודעת, את לא היית מציעה לי לחבוש כובע כזה, את... את יודעת כל כך הרבה דברים, למה לא ידעת לחתן אותי? והיא הולכת ויוצאת נעים לי, נעים, נעים, נעים לי. יוצאת

מלצר וחפציבה נכנסים

מלצר: אין יותר נרות.

חפציבה: תכניס את העופות.

אמציה: נכנס באותו רגע אני? איזה עופות?

חפציבה: ממשיכה אל המלצר הייתם צריכים להכניס אותם לכאן מיד, כמו שביקשתי.

מלצר: לא היה כאן אף אחד, הם יצאו אל האולם.

חפציבה: אילו היו כאן עופות אולי לא היו יוצאים מכאן. ותיתן בשפע! ובאולם תתחילו לפנות את השולחנות. ותתחילו בריקודים, לא לחכות! לא צריך מנה אחרונה, אתם יכולים להגיש אותה בחתונה של מחר.

מלצר: כן, בבקשה. יוצא

חפציבה: אל אמציה איך גומרים חתונה?! כמה קל להתחיל את זה, אף על פי שדיברה אליו היא כאילו מזהה אותו רק עכשיו זה אתה!?

אמציה: אל מי חשבת שדיברת?

חפציבה: אני לא יודעת, אולי אני עיוורת, ואף אחד לא יודע. הסיפור הזה. אני אצטרך להמציא משהו כדי לשים סוף לכל זה. נרות לא דולקים בלי סוף, ועכשיו הודיעו לי שאין עוד נרות. מה קורה פה? איפה האיש הזה... המחותן שלי? איפה כולם?

אמציה: הוא יצא לחפש אתכם. הוא שמע שאומרים עליו באולם שהוא שרת בבית הספר של מיכאל. הוא נעלב, הוא זועם. הם יצאו מכאן כמו חבורת איכרים מורדים לחפש את בעלי האחוזה.

חפציבה: עבודה של מיכאל, החותמת שלו עליה. השוטה הזה, הבעל היפה שלי! מישהו ודאי שאל מי אלה, והוא נבהל ו... איתי הוא משחק דון ז'ואן, ועם נשים אחרות הוא מתגעגע ומדבר עלי. כל ימי אני סותמת חורים ומכבה שריפות. יוצאת

אמציה: קורא אחריה מה היית עושה כל הימים בלעדיו?

התזמורת פותחת בנגינת טנגו. יוספה נכנסת משמאל בהליכה מהירה, כמעט במרוצה

יוספה: איפה בית שימוש? ניסיתי להיכנס לשם, אבל כל אחת שיוצאת עומדת ומברכת אותי, וכינתיים מישהי אחרת נכנסת.

אמציה: ממתני כלה צריכה פיפי?

יוספה: גם אתה לא נותן לי לעבור.

מיכאל נכנס בינתיים. עייף ורוצה לנוח, אבל למראה יוספה הוא מתגבר. הוא מנגב את זיעתו בדברו

מיכאל: יוספה! אני שמח... דווקא היום, היום האחרון שאת איתנו בבית, במקום לדבר, במקום...

אמציה: סלח לי רגע, מיכאל. יוספה צריכה...

מיכאל: אל תפריע לי בבקשה, לא היום. לא כשאני עם יוספה! אל יוספה לא כך זה צריך להיות! באולם זר, זר וקר. והמלצרים האדישים האלה, כל הרמאות והמסחר, המיקוח שהיה על מחיר המנה לכל ראש... הון! היינו צריכים לתת לכם את הכסף הזה ולא לנסות לנקר את העיניים לכולם, שבעצם לא אכפת להם, מביאים מתנות ראוותניות. גם את זה הבאנו בחשבון, כן, כך! מתנות ולא אהבה. סתם כירה זולה, ועוד פעם זוללים ועוד פעם מתאספים סביב עורכי הדין המצליחים וחברי הכנסת. שוכחים שיש חתן וכלה ושיש הורים שגידלו אותם עד הנה. ומהמקום הזה, מהחתונה הזאת, אתם צריכים לצאת לדרך. פעם זה היה אחרת, חתונה עשו בבית סבא והיתה שמחה. כל המחיצות נפלו... והוא מתחיל ללכת לשמאל איפה חפציבה? לא ראיתם אותה? היא נעלמה מעיני פתאום. החושך הזה. הנרות האלה. הוא יוצא לשמאל

אמציה: מה את אומרת על...?

יוספה כבר רצה לימין, יוצאת

אמציה: כן, ודאי, הו, רוקדים כבר! יוצא לשמאל

מרגלית וסבא אהרון נכנסים משמאל, רוקדים טנגו, היא המוכילה

מרגלית: אני חייתי חיים קשים מאוד, אבל תמיד רקדתי. אני רוקדת גם בחלום. איך היו החיים שלך? אני אוהבת גבר שתקן, זה גברי. גבר גברי ומסודר, יכול להרשות לעצמו לשתוק. לא אכפת לי בכלל שאתה לא יודע לרקוד. אתה יכול להרשות לעצמך לא לדעת לרקוד. כל כך נעים לרקוד איתך. איך שמצאנו אחד את השני באופן כל כך טבעי! אני כאילו מכירה אותך מילדות. אני עוד זוכרת את ריח הטבק של אבא שלי. לא הבינו אותו, אבל הוא היה כל כך גדול... כמוך!

יוסי ואבימלך נכנסים, יוסי מחפש

אבימלך: מִפֶּה אוֹתוֹ מִפֶּה הִנֵּה הִיא! קַח אוֹתָהּ!
יוסי: מְשׁוּגָע! תִּפְסִיק! אֲנִי מֵחֹזֵר עִכְשָׁיו אַחֲרֵי הַכּוּבֵעַ הַהַיָּא. הִיא עוֹד יִכּוּלָה לִרְאוֹת.

אבימלך: נְהִיית רִצְיָנִי, מַה? רוֹאִים אֶת מְרַגְלִית הַיִּי! תִּרְאֶה! מַה שְׂאִימָא מִצָּאָה.
יוסי: מִחֻלְקַת אֲבָדוֹת וּמִצִּיאוֹת, הִיא מוֹצֵאת וּתְכַף לְוָקָחִים מִמֶּנָּה.
אבימלך: אִם הִיתָה מוֹצֵאת מִשְׁהוּ בְּזִמָּן וּמִחֻזִּיקָה, הִיתָה חוֹסֶכֶת לָנוּ אֶת כָּל בְּתֵי הַיְתוּמִים וְאֶת כָּל הַקִּיבוּצִים. גַּם עִכְשָׁיו, אִם הִיא תִּמְצָא מִשְׁהוּ טוֹב, זֶה יִכּוּל לִסְדֵּר אוֹתָנוּ סִידוֹר רֵאשׁוֹן.

הֵם עוֹמְדִים וְשׁוֹתְקִים, יָד בְּיָד. הַטְּנָגוּ נִגְמָר
מְרַגְלִית: מַה זֶה? לְמָה הַפְּסִיקוּ? רִיק פְּתָאוּם.

הַתְּזוּמֹרֶת מִנְּגִנַת וְלֵס

מְרַגְלִית: הוּ, וְלֵס! הִייתִי פֶעַם בְּקִיבוּץ בְּנֶשֶׁף בֵּים הַמֶּלֶךְ. הוּ, רִגַע, אוֹלֵי בֵּים כְּנֶרֶת. שֵׁם רִקְדָתִי מִיָּן וְלֵס!

הֵם רוֹקְדִים. דוֹדָה יָפָה נִכְנַסְתָּ, רוֹאָה אֶת יוֹסִי, עוֹצֵרֶת, מִכְּחַכַּחַת בַּגְּרוּנָה

יוסי: רוֹאָה אֶת דוֹדָה יָפָה, מִנְּסָה לְהוֹצִיא יָדוֹ מִיַּד אֲבִימֶלֶךְ תֵּן לִי, הִיא כָּאן, אֲנִי מוֹכֵרָה לְהוֹצִיא אוֹתָהּ.

אבימלך: אַה? תֵּן לָהּ לְבוֹא הִנֵּה. אַתָּה מִתְבַּיֵּישׁ?

יוסי: אֲנִי מֵחֹזֵר, יֵשׁ לִי אַחֲרִית מִשְׁתַּחֲרַר מִיָּדוֹ, אֵל דוֹדָה יָפָה שְׁלוֹם... נְטִייל קֶצֶת,

מַה? הֵם יוֹצֵאִים. מְרַגְלִית וְסָבָא אַהֲרוֹן יוֹצֵאִים גַּם הֵם לְשִׁמְאֵל תוֹךְ כְּדֵי רִיקוֹד

אבימלך: אֵל עִצְמוֹ, אוֹ אוֹלֵי – אֵל הַקְּהֵל, מִצְחָקֵךְ מְשׁוּגָעִים! כּוֹלֵם, כּוֹלֵם מְשׁוּגָעִים!
הַכּוֹל רוֹשֵׁם, קוֹמוֹפְּלָאז', פְּשׁוּט... מְשׁוּגָעִים! אַתָּה רוֹאָה מִיִּשְׁהוּ סָמֵל רֵאשׁוֹן...
מְשׁוּגָע! אַחֲרֵת אֵי אֲפֶשֶׁר לְהַסְבִּיר מַה שְׁהוֹלֵךְ, אַחֲרֵת אֵי אֲפֶשֶׁר לְהַסְבִּיר כָּלוּם.
בְּטַח, מִתְלַבְּשִׁים יָפָה, עוֹשִׂים בַּחֲיִנוֹת בַּגְּרוֹת, אִיזָה עֲנִינִים! לְפַעְמִים אֲנִי חוֹשֵׁב שְׂאֲנִי מִתְפּוֹצֵץ, מִשְׁהוּ לֹא נוֹרְמָלִי! פּוֹנָה לְשִׁמְאֵל הַיִּי, דוֹד שְׁמַעוֹן תִּפְסֵם אוֹתָם. מַה זֶה מִשְׁנָה בְּעֵצֶם, מַה שְׁלֹא עוֹשִׂים, בְּסוֹף כּוֹלֵם מְשׁוּגָעִים!

נִכְנַס שְׁמַעוֹן בְּמִיָּן הַיְלִוֵךְ לְאַחֲרוֹ, סִפְק זוֹעֵם וְסִפְק נִמְס מְרוֹב רִצּוֹן לְמִצּוֹא חָן. עַל יָדוֹ בְּרַכָּה, דִּינָה קֶצֶת בְּצַד, גַּם יוֹסִי וְדוֹדָה יָפָה. כְּנִגְדֵם, כְּמִיָּן מַחְנָה אַחֵר, נִכְנַסִּים מִלְּצַר נוֹשָׂא מִגֵּשׁ עִם כְּרַעֵי תְּרַנְגוּלַת צְלוּיִים, חִפְצִיבָה, מִיכָאֵל, יוֹנָתָן וְאַמְצִיָּה. יוֹסֵפָה נִכְנַסְתָּ מִיָּמִין

חִפְצִיבָה: גַּם לָנוּ מוֹתֵר לְשִׁבְתָּ וְלֹאֲכוֹל וְלִשְׁתוֹת קֶצֶת, אֲנִי גוֹעֵת מְרַעֵב.

דוֹדָה יָפָה: בְּבִקְשָׁה, הַשׁוֹלְחֵן עֵרוֹךְ וּמַחְכָּה.

הַמִּלְצֵר מְעַמִּיד אֶת הַמִּגֵּשׁ עַל הַשׁוֹלְחֵן שְׁבַעוֹמֵק הַבְּמָה, אֲבִימֶלֶךְ וְיוֹסִי כִּכְר שֵׁם

אבימלך: היי, בשר! עוף!

יוסי: שקט! בנימוס! ובקול רם שדודה יפה תשמע אני אוהב ציפורים, בקיבוץ רואים המון ציפורים, נכון?

חפציבה: יוספה, את ויונתן תשבו בראש השולחן. אל שמעון ומיכאל אתם האבות תשבו לצדם. אל ברכה אנחנו רגילות לשבת בקצה השולחן, לא? ברכה: כן.

חפציבה: בעצם על קצה הכיסא, לפעמים נדמה לי שנולדתי ככה, על קצה הכיסא, מוכנה לקום בכל רגע, שם להדליק איזו אש, שם לכבות שריפה. ובכן, אנחנו מחכים לכם הגברים, בבקשה.

שמעון ומיכאל עומדים זה מול זה, שניהם מזיעים. מיכאל מחפש ממחטה
שמעון: בבקשה. מושיט לו את הממחטה שלו סליחה, יש לי שנייה. מוציא מכיסו ממחטה נוספת, מושיט לו

מיכאל: תודה, אין צורך, יש לי... בארץ ישראל אדם מוכרח להתרגל לזיעה. אולי את יודעת איפה הממחטה שלי, חפציבה?

חפציבה: לא, מיכאל, אני לא יודעת איפה הממחטה שלך. קח בינתיים משל אבא של יונתן.

מיכאל: כן, ודאי. לוקח תודה. מנגב את זיעתו חפציבה: ובכן, בבקשה.

יונתן: אל שמעון אנחנו יושבים או לא יושבים? דינה: אבא רוצה להגיד משהו.

אבימלך: אבל לא יוצא לו.

חפציבה: בבקשה, נשב ב...

שמעון: נלחץ, נפחד אני שמעתי קודם דבר שהפליא אותי מאוד. אבל תרשו לי לפתוח בהקדמה. אומרים ששוויון זכויות הוא חשוב מאוד, אפשרויות שוות לכולם להתקדם... ולהיות חשובים בעולם. אבל הלאו אין שוויון, עניין ידוע. לפנים, לפני שוויון הזכויות, אפשר היה להאשים את השלטון, את ה... הקיסר, והיום – את מי אפשר להאשים היום?

דינה: אל יונתן זהו, הוא יצא מהסכנה. הוא תפס את הגל.

שמעון: היום... בימינו אדם מאשים את עצמו, מקלל את עצמו. לא די שאחרים משפילים אותו, גם הוא את עצמו, וזה יותר רע, כי עם עצמו הוא גם ישן בלילה.

חפציבה: זה מעניין מאוד. העופות מתקררים, אני מציעה שנמשיך תוך סעודה.

שמעון: אני אבקש את רשותך לעוד רגע. אני אביא דוגמאות מהחיים. בית המשפט הוא מוסד הגון בלי ספק. והנה, לדוגמה, איש אחד שהכרתי, איש לא סימפטי ומלא חובות, קיבל מאסר שתי שנים על זיוף צ'ק של מאה וחמישים שקל. הוא כמובן התנהג מאוד לא יפה בבית המשפט. והנה, אותו שופט... אדם אחר, סימפטי ואקדמאי וגר בסביבה טובה קיבל מאותו שופט שלושה חודשים מאסר על תנאי בגלל מעילה של כמה מאות אלפים.

מיכאל: בתי המשפט שלנו ידועים כנקיים מכל רבב.

שמעון: ודאי, השופט פעל פי החוק ונתן עונשים בין המינימום למקסימום, לאחד נתן קרוב למקסימום ולאחד קרוב למינימום. הוא קיבל ודאי את הטיעון של עורכי הדין שבשביל איש כזה סימפטי והגון עצם המשפט וההרשעה והבושה הם כבר עונש כבד. נשמע הגיוני, ודאי. רק דבר אחד לא נלקח בחשבון. אותו מכר לא סימפטי שלי, אחרי גזר הדין, לא קילל את בית המשפט, חס ושלום! הוא קילל את היום שנולד בו, והוא קילל את אביו ואת אמו. וזה לא הספיק לו, הוא גם דפק את ראשו בקיר של בית המשפט, שוטר היה צריך ממש לקרוע אותו בכוח מהקיר. והלוא אין עונש של דפיקות ראש בקיר בימינו.

יונתן: בשביל מה אתה מספר את כל המעשיות ה...?!

שמעון: בשביל מה?

הפציבה: זה מעניין מאוד, אני מציעה שנשב ונאכל בינתיים ואחר כך נמשיך.

שמעון: שוב נלחץ, שוב נפחד ודאי, בלי ספק, רק ש... מה שאמרתיו זו רק ההקדמה, ואני... מזיז, מנגב את זיעתו אני החלטתי למחול על כבודי, ומי שמבין יבין. ולטובת הדור הצעיר, מיד אסביר, מיד. כל חיי נלחמתי בסדרי העוול שבעולם, וכל בקשתי היא שבני לא יצטרך להילחם כמוני, ואפילו אם משום כך לא יבין אותי לעולם. בני וכלתי, אני רוצה שיהיו סימפטיים ואקדמאים וידועים כאנשים הגונים כדי שאם יגנבו פעם... זה יכול לקרות... שיגנבו הרבה, ושהשופט יסתפק בבושה שתיגרם להם מההרשעה ולא יאלץ לפסוק להם מאסר ממש! בני וכלתי, שיהיו להם מספיק בגדים עליהם, דירה וחינוך גבוה ושם טוב, שיהיה מה לפשוט מעליהם, שלא יהיו ערומים ויהיה צורך לפשוט מעליהם את העור, כן!

יונתן: מה זה צריך להיות?

שמעון: אהבה לא מספיקה כמו ששוויון זכויות לא מספיק, צריך גם... בקיצור, כמו שעושים במשפחות טובות, נדבר על הסידור הכלכלי שאנחנו מבטיחים

לזוג הצעיר לפי יכולתנו. אני דורש, כלומר אני מציע שנסכם ונבטיח מראש את כל התנאים.

חפציבה: בצד אל אמציה תסגור שם את המחיצה.

אמציה ניגש לשם

יונתן: נדהם, מבולבל לא! זה יותר מדי! אל שמעון אני לא מרשה לך.

שמעון: מצחקק כמובן, כמובן. אל חפציבה הצעירים לא אוהבים לדבר על נושאים כאלה, אבל דירה טובה וסכום כסף מתאים לסידור הם אוהבים והם צריכים. אל יונתן אנחנו לא נערב אתכם בדיון שלנו. אל חפציבה לדבר על זה בנוכחותם – כמו לדבר על חבל בבית התלוי. אל יונתן אתם תחגגו ואת כל כוחותיכם תשמרו לאהבה.

יוסי: שב תאכל, יונתן. יש מספיק.

יונתן: הוא מוציא אותי מדעתי.

אבימלך: כולם משוגעים, ככה זה. העוף בסדר.

חפציבה: אל יונתן אתה לא צריך לרגוז על אביך, הוא... אל שמעון אתה צודק בהחלט בדרישה שלך.

שמעון: ודאי, אני שמח שאנחנו מוצאים שפה משותפת.

חפציבה: הם יקבלו דירה ותהיה להם גם אפשרות להתפנות ללימודים באוניברסיטה – גם יונתן וגם יוספה. אל יונתן אני מקווה שגמרת את כל סידורי ההרשמה. אל שמעון הם לא יוכלו לחיות ברמה גבוהה בתקופת הלימודים, אני גם לא יודעת אם יוכלו להחזיק מכוננית, לרכוש אמנם אפשר אבל...

שמעון: כן, ודאי, הבעיה היא האחזקה, זו הבעיה בהא הידיעה!

חפציבה: אבל הם יגיעו במשך הזמן גם לזה.

שמעון: בלי שום ספק.

חפציבה: אני מציעה שנשב כולנו לסעודה, תשבו בבקשה. אנחנו נקפוץ רק לרגע אל... קמה לצאת

שמעון: סליחה, אם אפשר רק...

חפציבה: סליחה?

שמעון: המטראז'. כמה מטראז?! הדירה, כמה חדרים? ובאיזה רחוב, באיזו סביבה? הלוא הסביבה היא שקובעת את הערך, את המעמד של... שם הרחוב הוא כמו שם משפחה.

חפציבה: היא תהיה במקום טוב, אנחנו רוצים שהם יגורו לא רחוק מאיתנו.

שמעון: הו, זה מצוין, זה מבטיח הכול.

חפציבה: אם כך נשב. תשבו.

שמעון: בחצי שאלה היא רשומה על שם שניהם, כמובן? גם הכסף ודאי, סכום קבוע מראש, כמובן?

מיכאל: מתפרץ ואם הדירה אינה רשומה על שם שניהם? ואם! כובש עצמו קצת תסלח לי מאוד, אבל אני נאלץ לשאול אותך.

חפציבה: אני מבקשת אותך, מיכאל.

מיכאל: ממשיך אתה שואל את אשתי, אותנו, מה אנחנו נותנים? אתה לא שואל אלא חוקר. אתה... מה אתה נותן, מוכן לתת מצדך, שאתה מרשה לעצמך ל...!?

חפציבה: אני מבקשת אותך!

מיכאל: לא! ואני עומד על כך בכל תוקף.

שמעון: בבקשה. אני אענה. שאלה יפה. שאלה במקומה.

מיכאל: אם כך ענה! ומיד בבקשה.

חפציבה: אני מציעה שנסתפק בזה, נמשיך אחרי כן.

שמעון: הו, לא, איתך הסליחה. אני חייב את התשובה לבני.

יונתן: אני מוותר, אתה לא חייב לי כלום.

שמעון: למענך... לטובתך. הוא מנגב את זיעתו

יונתן: הו, לא!

אבימלך: אני מתחיל להיות שבע, אכלתי ארבע חתיכות, חלקים אחוריים. כמה עופות שלמים זה יוצא?

יוסי: אף אחד. אל דודה יפה תשתי עוד קצת יין, נכון? מוזג לה

דודה יפה: הו, זה יותר מדי! בבקשה...

שמעון: אני אענה למחותן. אנחנו נותנים איש כפי יכולתו. אני לצערי לא בנית לי שום וילות, ולא משום שלא יכולתי, כמו שאתם יכולים להבין בעצמכם, כך! אני גם לא אזכיר את השירות שלי במלחמה. אני זו מלחמה בלתי פוסקת, זה גורלי, כן, איש כפי יכולתו, ואני נותן מה שיש לי, אני נותן את בני, כולו. יונתן איננו בחור רגיל, לא! אני לא אזכיר את הכישרונות שלו, כך!

יונתן: עוד בתוך דבריו ניגש אליו במין תנועה מאיימת, אלא שעוצר, נרפה, ומסתלק הצידה, פונה לצאת מה עוד? מה עוד?!

שמעון: ויחד עם זה, אינני רוצה לפגוע במחותן, ואם השאלות שלי פגעו בו אזי מובן מאליו ש... כן, אני מסיר את השאלות שלי מסדר היום, כך!

חפציבה: זה יפה, יפה מאוד.

יוספה: אל חפציבה ומיכאל אתם רושמים את הדירה על שמנו, לא? ואתם נותנים לנו את הכסף על שמנו, לא?

כולם פונים לעברה, יונתן עוצר בקצה הבמה

יוספה: אתם אמרתם לי שזה מה שאתם עושים, לא?

חפציבה: אם אמרנו אז...

מיכאל: את לא צריכה לדאוג, אנחנו לא ניתן ל...

חפציבה: בגערה בשקט מיכאל!

יוספה: אתם לא...

חפציבה: אני מבקשת. אנחנו נבהיר הכול אבל לא עכשיו, זה לא הרגע המתאים ביותר.

מיכאל: אנחנו נסביר לך הכול אחר כך, לא כאן, נחזור הביתה ו...

יוספה: אני כבר לא אצלנו בבית. אני בחוץ, ברחוב. אני לא אחזור איתכם לשום הביתה.

מיכאל: את לא תגורי אצלנו, אבל...

חפציבה: אל מיכאל אפשר לשים סוף למשהו או שאי אפשר?!

יוספה: אתם החלטתם לבטל את הרישום אחרי שהוצאתם ממני את הסוד של יונתן, נשבעתם שלא תשתמשו בזה.

מיכאל: אנחנו ההורים שלך.

חפציבה: אל מיכאל בלחישת שמשמעת היטב טיפשי! מספיק כבר!

שתיקה. מיכאל מזיע, מחפש ממחטה, מרים זרועו להתנגב בשרוולו

שמעון: מתקרב אליו, מושיט לו את הממחטה בבקשה, הממחטה שכבר התנגבת בה.

מיכאל: לוקח מידו, בלא לשים לב ממי הוא לוקח, מנגב, פונה אל יוספה את עוד

צעירה, את טהורה, את לא יודעת מה הם נישואים, מה הם יכולים להיות.

מנגב זיעתו את הבת שלנו, את פרי הנישואים האלה, ואסור לי לומר לך, אסור

לך לדעת...

חפציבה: מה זה שקט כל כך? למה התזמורת לא מנגנת? בצד אל אמציה לך,

תראה מה קורה באולם!

אמציה פונה לצאת ועוצר

מיכאל: אל עצמו או מוטב – אל הקהל אדם יכול לחבוק בזרועות שלו עולם

ומלואו, אדם יכול... הכול! כן, להיות חבר בוועדות החשובות ביותר, לזכות

בכבוד ויקר; ועם כל זה, אם תשים את כל זה על כף מאזניים אחת ותשים

על הכף השנייה את האפלה העכורה של נישואיו הקטנים, כולל הגרבויות הוורודות תחת המיטה, אז האפלה העכורה תכריע, יחד עם הגרבויות הוורודות שמורידות את חייו שאולה אל מתחת למיטה.

חפציבה: אמציה!

אמציה יוצא

מיכאל: אל יוספה דבר אחד אני יכול להבטיח לך – את יקרה לנו מכול. גם כשאת הולכת מאיתנו, אין לנו שום דבר יחד חוץ ממך. את לא תהיי איתנו, אבל אנחנו... אסור לי לגלות לך, אבל רק כך שנאה ועוד שנאה נצרפות לאהבה. תמיד פרי נאחז בעץ, אבל אנחנו נאחזים בכך, וכשיגיע הזמן, וכשאת תהיי בטוחה בנישואים שלך, ואנחנו נהיה בטוחים בהם, ניתן לך כל מה שיש לנו.

יונתן: אני מקבל את ההחלטה של הוריך, אני אעשה הכול כדי ש...
יוספה: גם לי יש מה לומר, לא? אתה תהיה אצלם על תנאי ככה. הם יציצו כל הזמן בחלונות שלנו, בחורי המנעולים, הם יריבו עלינו בבית אם אנחנו כן חיים טוב או לא חיים טוב. אל מיכאל אני לא כל כך טהורה, לא כל כך טיפשה, שלא ידעתי איזה נישואים היו לכם, ויש, ויהיו. אני לא התערבתי, אל תתערבו אתם בשלי. ואם תפסידו משהו אז תפסידו, אתם יכולים לעמוד בזה. אם לא על שמנו – אני לא רוצה כלום, נסתדר בלי כסף ובלי דירה.

חפציבה: למה את בטוחה שאנחנו מוכרחים לתת, שאת מרשה לעצמך ככה להעמיד תנאים? זה כסף שלנו, לא?

יוספה: אבל אני יקרה לכם יותר מהכול, אין לכם שום דבר יחד חוץ ממני. ורק בי שנאה ועוד שנאה... ואתם נאחזים בי כמו עץ בפרו. צריך לשלם לפני שמחזיק עץ שלם, צריך לשלם, לא?!

חפציבה: כמו שאני דיברתי עם אימא שלי.

יונתן: מזיע, מחפש ממחטה בכיסו, אל יוספה יש לך ממחטה?

יוספה: אין כיסים בשמלת החופה.

יונתן: כאילו לא שמע תני לי אותה לרגע.

חפציבה: נצא. מספיק להיום. נמשיך מחר, אם יהיה חסר לנו.

יונתן: אל חפציבה אם תרשי לי. יוספה לא יודעת מה פירוש הורים כמוכם. אני לא רוצה מכם לא דירה ולא כסף. אני רוצה לעמוד במבחן.

שמעון: מתקרב אל יוספה לאט, לאט, פונה אליה עכשיו אם תרשי לי, שמעתי כל מילה שלך. בני צעיר מכדי להבין. הוא עוד לא יודע מה פירוש אישה רכה

כביכול, סובלת בשתיקה. הוא יחד עם אחותו לא יודעים שאישה כזאת, אישה מיושנת, נמוכת רוח וצרת אופקים, מנמיכה יחד איתה גם את בעלה, ושיהיה הגבוה בעולם. את אחרת, את אישה חזקה, גאה, מודרנית, את... בלעתי כל מילה שלך כמו הלך במדבר צמא למים. אין מילים בפי לומר לך כמה אני... הוא נופל על ברכיו, כורע על ברכיו כמה אני מאושר בכלה כמוך!

מיכאל: זה סקנדל! זה הלומפן-פרולטריון בכבודו ובעצמו!

יונתן: קום! קום!

שמעון: קם למענך, להשכין שלום ביניכם.

יונתן: אל חפציבה ומיכאל כל אבן בשדה היא בשבילי אבא פי אלף ממנו. האדם שאני שונא יותר מהכול, החרפה שלי, אותו עושים אבא שלי, שמי, כבודי. אם תרשו לי, תהיו לי אתם הורים. אני אעשה הכול כדי להיות לכם כמו בן.

מיכאל: אתה עוד מעוז? אתה אשם. עד שלא באת!

חפציבה: גם אני מתחילה להזיע.

המלצר פותח את המסך המבדיל לרווחה

מתופף: מכריז ושוב קהל נכבד, אנחנו רוקדים. התזמורת מנגנת

אמצייה: נכנס סבא אהרון הלך לאיבוד. כולם מחפשים אותו. גם הטורקים בשעתו לא מצאו אותו.

חפציבה: הבדיחות האידיוטיות שלך!

מיכאל: אני מסרתי אותו במו ידי לידיה של דודה יפה, יחד עם הרקמה של יוספה.

חפציבה: מה שייכת לכאן הרקמה?!

מיכאל: אני פשוט מספר לך, פשוט...

חפציבה: מה כאן פשוט? אתה מביא את הרקמה בתור עד?

מיכאל: מה נטפלת לרקמה הזאת? אני בסך הכול פשוט...

חפציבה: עוד פעם? תן לי לחשוב רגע מה עושים כאן.

מרגלית וסבא אהרון רוקדים פנימה, כולם נרתעים, ואז מתקרבים ומקיפים אותם

מיכאל: זה בלתי אפשרי! והוא מושך את סבא אהרון מידי מרגלית

מרגלית: איפה אתה? רק הרגע החזקת אותי.

חפציבה: אל שמעון אתה יכול לומר לאחותך שסבא אהרון... הטורקים כבר הוציאו עליו פסק דין מוות.

שמעון: אל אבימלך ויוסי תושיבו את אימא שלכם.

אבימלך: אל מרגלית בואי אימא, טעות במספר.

שמעון: אל חפציבה ומיכאל אם תרשו לי...

יונתן: איזה חורבן יבוא עכשיו?

שמעון: אני מתנצל בשם אחותי. הגורל מנע ממנה אור עיניים. אבל אני יכול להבטיח לכם שאף אחד מאיתנו לא לקח את הרקמה הזו. אנחנו עלולים לטעות, אבל אף אחד מאיתנו לא...

שתיקה קצרה, תדהמה

יונתן: מי אמר שמישהו כן לקח?

מיכאל: אל חפציבה אני מתחיל לחשוב...

חפציבה: אל מיכאל אל תתחיל ואל תחשוב! תחזיר את סבא, הם מחפשים אותך שם, פשוט תוציא אותו לשם, פשוט.

מיכאל לא יוצא עם סבא אהרון

שמעון: מנגב זיעתו אם תרשו לי. אני עומד על כך. אני רוצה שתהיו משוכנעים בלי שום צל של ספק. היושר של המשפחה שלנו הוא כבודנו, הוא נשימתנו האחרונה. את יכולה לראות כמו עינייך שאין לאף אחת מהנשים שלנו לא מזוודה ולא סל ולא תיק להחביא איזושהי גניבה, אף אחד מאיתנו לא...

דינה עושה צעד או שניים אחורה, רואים את התיק שבירה

שמעון: אל דינה תפתחי את התיק שלך, דינה, שכל העולם יראה וידע.

יונתן: הוא לא גומר, הוא לא מתעייף. הכול שרוף, כולם גמורים, הלשון בחוץ, אבל הוא... אם הטבע הוא משהו שלא מתעייף, משהו שאין לו סוף, אז הוא באמת חתיכת טבע, הטבע באמת אוהב אותו.

שמעון: פתחי דינה, ותראי.

חפציבה: אין שום צורך בזה, אנחנו בטוחים.

שמעון: אין כמו מראה עיניים. אל דינה פתחי, דינה.

יונתן: אל שמעון צא מכאן! אל דינה אני לא ארשה לו לגעת בכך. את תעזבי את הבית, את תגורי איתי, תחיי איתי. רק שנינו נהיה, רק שנינו.

יוספה: אני רוצה את הרקמה שלי, ויש לה תיק, והיא מסתירה משהו בתיק.

יונתן: אל יוספה, נדהם את?!

יוספה: אני רקמתי לך רקמה לחתונה, אני רוצה שאתה תקבל אותה, אתה, לא אבא שלך ולא אימא שלך ולא דודה שלך וגם לא אחות שלך. אתה לא מזמין אף אחד, ופתאום בלי סוף אבא ואימא ודודה ואחות.

מיכאל: אל יוספה אנחנו איתך.

יוספה: אל תיגע בי!

שמעון: אל דינה בפעם האחרונה, דינה, אביך מבקש ממך, הוריך, אביך ואמך.

מתקרב אליה

דינה: פתאום מתחשק לי לעשות את זה. מתחשק לי, מתחשק לי, כמו גירוד,

לגרד נורא.

שמעון: פתחי!

דינה: מוציאה את הרקמה מתוך התיק, אל ברכה רקמה יפה, אימא? את מבינה

ברקמות, לא? גם בברגים, גם בלעשות ספונג'ה במשרדים.

יונתן: למה?

דינה: אני לא יודעת. ככה. בא לי. אולי. אולי בשביל אימא, לתת לה פעם אחת

רקמה מוכנה, לא אחת לעבוד עליה, להוציא עליה את העיניים ואחר כך

להוציא אותה מהידיים שלה ולוותר על השם שלה עליה.

יונתן: מה את רוצה לומר לי בזה?

דינה: מי אמר שאני רוצה לומר לך בזה משהו? ומיד בעצם למה לא. בעצם אולי

כן. למה שגם היא לא תקבל משהו יפה, מוכן, כמו שאתה, משפחה חדשה,

יפה, מוכנה, בלי לסבול ולעבוד עליה.

יונתן: בלי לסבול עליה? בלי לעבוד עליה? מה אני עושה כל השנים, עוד לפני

שבכלל ידעתי שהיא קיימת, המשפחה הזאת?

שמעון: שולח את ידיו אליה גנבת! כל התפרים בגב חליפתו נקרעים, והחליפה מתפקעת

עליו

דינה: צוחקת הבלון נקרע, רק בשביל זה הכול היה שווה.

אמציה: אל דינה, ואולי אל הקהל מכר אחד שלי, דויד. פקיד בינוני, קצת יותר.

למדנו יחד, ילד שקט, השתדל תמיד. אשתו עזבה אותו עם מישהו. הוא עוד

אהב אותה, והשני זרק אותה, אז היא חזרה. הוא פתח לה וקיבל אותה כאילו

חזרה מבית חולים. הוא גם הכין את הארוחה, וערך את השולחן, והיא אמרה

תודה והתכוננה לשבת. אז הוא טיפס על השולחן ו... תסלחי לי, הוא עשה

את הצרכים שלו בצלחת שלה. זה לא דומה למה שקורה לך, אבל כשמעתי

את זה הרגשתי שאני נחנק ויחד עם זה כמו בבית חולים: מחכים למשפחה

שתבוא ולחברים, וכשהם באים בריאים כולם כמו תזמורת צבאית, רוצים

פתאום נורא שילכו כבר, ולהישאר עם החולים הזרים, כי אצלם... כי אתם...

אני לא יודע איך לומר...

דינה יוצאת

יונתן: אל ברכה קחי אותי, אימא, ותלכו. את, כן, את תיקחי אותי, את תאמרי לו ללכת, את, פעם אחת את!

ברכה: אל שמעון שמעון... ואחרי רגע דינה הלכה, אנחנו נשארו לכדנו, בוא נלך הביתה.

שמעון: מנסה להחזיק את קרעי ז'קט החליפה שלו אני אבקש את סליחתכם. עניין דחוף. עוד נסביר. פונה לצאת ופתאום פונה אחורה ומכריז בזעם פעם היו מקריבים את הבן, עכשיו את אבא שלכם אתם מקריבים למולך!

שמעון, ברכה, מרגלית, אבימלך ויוסי פונים לצאת, אבל נעצרים בצד **מיכאל:** לא רואה שהם נעצרו כשאנחנו לכד, רק אנחנו, נדמה לנו לפעמים שאין חיים גרועים מחיינו, והנה, אם מותר לי לומר... כן, כמה טוב להיות שוב בתוך המשפחה שלנו, במקום של תרבות, ו... הגיע הזמן לומר "יהי אור!" ולהליל את החשמל.

מלצר: נכנס, אל חפציבה תסלחי לי גברת, אבל הנרות נגמרים, אני חייב. מדליק את האור

ההורה נכנס, כולם פונים ומסתכלים בו, חוץ ממיכאל **מיכאל:** כלפי האור שנדלק לא יאומן, נס ממש! מזהה את ההורה אתה?? **הורה:** בעניין שינוי הציון של הבן שלי.

חפציבה: אנחנו אמרנו לך ש...

הורה: אם אפשר, אז גם בכתב, גם לחתום על זה. אני כבר נסעתי בשני אוטובוסים וחזרתי. הנה, גם נייר, גם עט, אולי אין בחתונה...

חפציבה לוקחת את גיליון הנייר ואת העט מידי, כותבת מה שכותבת **מיכאל:** לא רואה מה שהיא עושה, אל ההורה בשום אופן! זה מעבר לכל גבול! זה כבר תוהו ובוהו, זה... זאת החוצפה בכבודה ובעצמה. על זה אני מוכן ליהרג. אתם... כולכם... יכולים להוציא אותי להורג על זה.

חפציבה נותנת להורה את גיליון הנייר ואת העט **הורה:** מעיין בחטף בכתוב תודה רבה, זה מה שרציתי, אבל... אם תסלחו לי, בבקשה, המנהל בכבודו ובעצמו צריך לחתום.

שתיקה. מיכאל חותם. חפציבה מחזירה את גיליון הנייר להורה

הורה: תודה רבה, אתם מבינים ודאי, בני יקר לי.

חפציבה: מסננת תסתלק!

ההורה יוצא. מיכאל רועד, מנגב זיעתו. מכיוון האולם נראים הבזקי אור של מצלמות

חפציבה: אל מיכאל בוא, מתחילים להצטלם. נגמור כמו שצריך. שם לא יודעים כלום. כרגיל.

מיכאל: היום שבו פגשתי אותך, זה היה יום המוות שלי.

חפציבה: אתה חי לא כל כך רע מאז יום מותך. תן לי... שולחת ידה לנגב את פניו

מיכאל: נרתע מידה אל תיגע!

חפציבה: אתה צריך להפסיק להזיע, להפסיק לרעוד ככה. אתה לא יכול לצאת ככה אל האולם להצטלם.

מיכאל: אבל אני רוצה להזיע, אני רוצה לרעוד, ואני לא רוצה שום לצאת לשום אולם להצטלם! ויותר בשקט אי אפשר לעשות כלום אחרי מה שקרה.

חפציבה: מתחילה לנגב את פניו, בזהירות אפשר, אתה יודע שאפשר. אחרי הכול, אנחנו לא מתחתנים היום, אנחנו השאנו את יוספה היום, ואם הגענו עד הנה... תזכור, אצל אחרים גרוע יותר. הנה, ככה. אתה פוטוגני כל כך!
מיכאל: את לא אהבת אותי אף פעם.

חפציבה: אני משכתי אותך לחופה, אתה שוכח? אני אהבתי את פני שאול המלך שלך. אתה זוכר את השיחות שלנו, מי ראוי יותר שיאהבו אותנו, דוד או שאול? ולמה אוהבים את שאול בלי שום חשבון? הפנים שלך לא השתנו, להפך, עכשיו הם עוד יותר פנים של שאול המלך, בצילום אתה יוצא עוד יותר שאול המלך. אני אהבתי אותך אז מאוד, כמו שיוספה אולי, אחרי הכול. אני עייפה, מיכאל. בוא ונצא ונגמור את זה.

מיכאל: נרתע מידיה את מרדימה אותי, את מרדימה אותי כמו שמרדימים תינוק זר, שישתוק כבר! שלא יפריע! שיעשה מה שצריך, להצטלם! הכול זיוף!
חפציבה: טיפש! טיפש! טיפש! מי יש לי עכשיו חוץ ממך? מה יש לי? בוא כבר. פונים לצאת

מיכאל: איפה יוספה? ו... והוא...?

חפציבה: שם, באולם. איפה הם יכולים להיות? הם יוצאים
שמעון: אל החבורה שלו אחריהם, בואו! כמו שהמחותנים שלנו אומרים, יש גרועים יותר. בשביל זה יש ילדים, בשביל זה מחתנים אותם, ויש חתונות, לא להיות לבד בעולם, לא לחשוב שאנחנו הגרועים ביותר. בואו, גם אנחנו נהיה בצילום! יוצאים אל האולם
יוספה ויונתן נשארים לבדם

שני המחזות הקצרים הוצגו בתיאטרון חיפה בשנת 1975 בבימויה של נולה צילטון.

הגג והמרפסת – שמות המשתתפים:

אלי – גדליה בסר; דינה – מאיה רוטשילד; אישה – סנדרה שדה

טיול עם ילד – שמות המשתתפים:

שמואל (סמי) דומב – אמנון מסקין; זקן – גדליה בסר, זקנה – סנדרה שדה

טיול עם ילד, הגג והמרפסת שני מחזות קצרים

איך חוזרים על יצירה שכל כך מיטיבה איתך, כמו אנשים קשים? אני משער שזאת בעיה מוכרת לסופרים רבים. איפה מוצאים עוד לייזר כזה, עוד סיימון ורחל ובני כאלה? וסיפור מעשה כזה שנובע כמו מעיין? אולי בגלל זה שוטטתי אחר כך הרבה בדרום תל אביב וביפו, יושב בכל מיני מסעדות דלות, כמובן גם שותה משהו ומוסיף חתיכת דג מלוח. פטפטנים זללנים לא פגשתי, אבל פגשתי פטפטנים לחוד וזללנים לחוד, וחיברתי אותם וגם הוספתי משלי ועשיתי את סמי בטיול עם ילד. דייג חובב דווקא פגשתי, שהראה לשניים שישבו איתו את הדג הגדול שהיה לו בסל, ואמר "כשבן-אדם כבר מכה אישה עם דג זה סימן שהוא מוכרח להכות אותה", ואת היתר בהגג והמרפסת כבר בדיתי מלבי.

לא היה שם די חומר למחזה שלם עם התחלה, אמצע וסוף, אבל היה שם חטא או טעות וגם עונש, והיו צחוק וגם עצב, והעיקר אני הרי מוכרח לכתוב ולו משהו, אז ישבתי וכתבתי שני מחזות קצרים, שהועלו על הבימה, ובשנים ההן זה עוד היה אפשרי. הם לא הפכו ל"שלאגר" – כאילו היום כל אלה שאמורים להיות "שלאגרים" אכן נעשים כאלה – אבל עד היום אומרים לי אנשים שראו את ההצגה ושהם לא שכחו אותה. אני עצמי, כשאני נתקף תאוות זלילה, אני עוצר לפעמים ושואל את עצמי, "למה בעצם אני רעב?" וכשאני מחליט איזו החלטה קשה, לא הגיונית כביכול, אני אומר לעצמי, "כשבן-אדם כבר מכה עם דג סימן ש..."

במחזות הקצרים האלה התרחקתי הכי רחוק שיכולתי מן הריאליזם המוכר של ה"מחזות העשויים היטב", פסיכולוגיסטיים או חברתיים, שהיו ועודם נפוצים באנגליה ובארצות הברית, ולמרות שניחנו לעתים בכוח ואפילו ביופי, ולמרות שהם גם "עשויים היטב" ואולי דווקא משום כך, נראו לי מוגבלים ודידקטיים מדי ולעתים גם מופרכים, שהרי מה לא עושים כדי שיצא משהו "עשוי היטב", ובעיקר נראו לי חסרי הומור אמיתי, כזה שמעמיד דברים על רגלי השכל הישר ובו בזמן גם הופך אותם על ראשם.

אולי עוד שלא יכולתי תוך כתיבת טיול עם ילד שלא להיזכר בסעודה מופסקת, הסיפור הנפלא של גנסיין.